

HNB

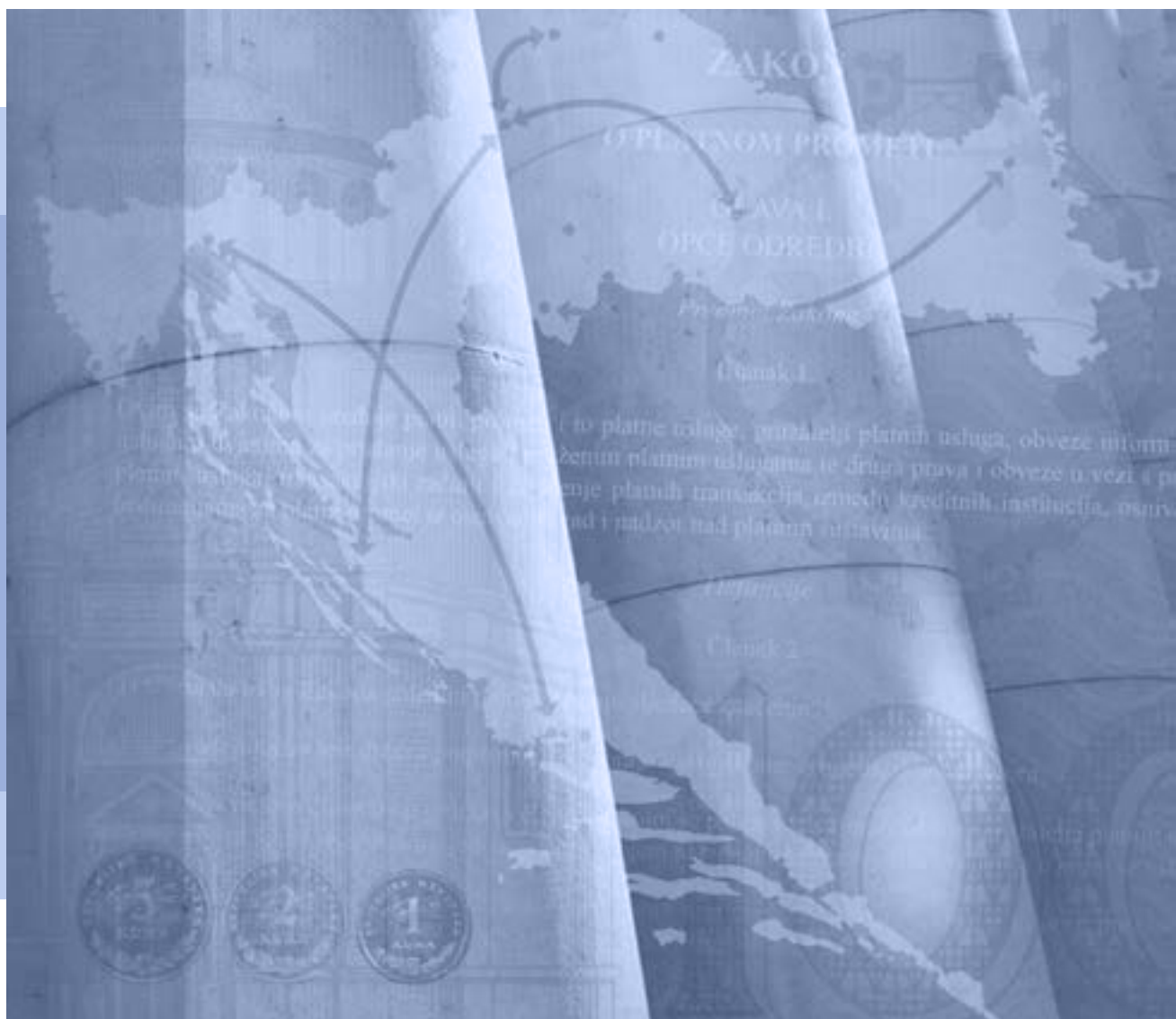
GODINA
HRVATSKE
NARODNE
BANKE

Platne transakcije i računi

Statistika platnog prometa

2020.

Godina VI · rujan 2021.

Sadržaj

Uvod	4
1. Zakonodavni okvir	5
2. Metodologija	6
3. Platne transakcije u Republici Hrvatskoj	7
4. Kreditni transfer	11
Poslani nacionalni i međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune), preračunato u kune.	12
4.1. Nacionalni kreditni transferi	14
Poslani nacionalni kreditni transferi u kunama	15
Poslani nacionalni kreditni transferi u stranim valutama (sve valute bez kune)	17
Nacionalni kreditni transferi prema načinu zadavanja	19
Nacionalni kreditni transferi zadani papirnim nalogom	21
Nacionalni kreditni transferi zadani elektronički	22
4.1.1. Trajni nalog	25
4.2. Međunarodni kreditni transferi	29
4.2.1. Poslani međunarodni kreditni transferi	29
4.2.2. Primljeni međunarodni kreditni transferi	33
5. Usluga plaćanja računa	36
6. Novčana pošiljka	37
6.1. Poslane novčane pošiljke	37
6.1.1. Poslane nacionalne novčane pošiljke	37
6.1.2. Poslane međunarodne novčane pošiljke	38
6.2. Primljene novčane pošiljke	39
6.2.1. Primljene međunarodne novčane pošiljke koje su poslane u kunama . . .	39
6.2.2. Primljene međunarodne novčane pošiljke u stranim valutama	40
6.2.3. Primljene međunarodne novčane pošiljke u pet najzastupljenijih valuta. .	41
7. Izravno terećenje	42
7.1. Broj računa i korisnika usluge izravnog terećenja i danih suglasnosti	43
7.2. Broj i vrijednost transakcija izravnog terećenja	43
7.3. Prosječan broj i vrijednost transakcija izravnog terećenja	45
7.4. Prosječan broj i vrijednost izravnih terećenja po korisniku i računu	45

8. Računi	46
8.1. Transakcijski račun i drugi platni račun	46
8.2. Broj korisnika prema platnoprometnim servisima	48
8.3. Jednovalutni i multivalutni računi	50
8.4. Transakcijski računi prema statusu	52
8.4.1. Transakcijski računi bez odobrenog prekoračenja	53
8.4.2. Transakcijski računi s odobrenim prekoračenjem	54
8.4.3. Blokirani računi za plaćanje	55
9. Pojmovnik	56
10. Dodatak	58
Popis tablica	58
Popis okvira	58
Popis slika	58

IZDAVAČ

Hrvatska narodna banka

Trg hrvatskih velikana 3, 10000 Zagreb

Telefon centrale: 01/4564-555, telefon: 01/4565-006, telefaks: 01/4564-687

www.hnb.hr

Molimo korisnike ove publikacije da pri korištenju podataka obvezno navedu izvor.
Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

ISSN 2459-8097

Uvod

Platni promet je neizostavan dio gospodarskog sustava svake zemlje i njegova je temeljna funkcija omogućavanje sigurne i učinkovite uporabe novca kao sredstva plaćanja te izvršavanje bezgotovinskih platnih transakcija odnosno prijenos sredstava od platitelja primatelju plaćanja. Uspješno i sigurno funkcioniranje platnog prometa iznimno je važno za središnju banku, kao i za cjelokupni financijski sustav i sve njegove sudionike.

Platni promet obuhvaća platne usluge i instrumente, procedure, pravila, sudionike i međubankovne sustave za prijenos novčanih sredstava, kojima je cilj prijenos sredstava, odnosno cirkulacija novca u zemlji. Pritom važan preduvjet za djelotvoran i siguran platni promet jest i jasan zakonodavni okvir.

Cilj je publikacije “Platne transakcije i računi” pružiti sveobuhvatan pregled platnih usluga kreditnih transfera (uključujući uslugu trajnih naloga), novčanih pošiljki (uključujući uslugu plaćanja računa) i izravnih terećenja te podatke o transakcijskim računima otvorenima kod kreditnih institucija.

Ovogodišnja publikacija ne može proći ni bez osvrta na utjecaj pandemije bolesti COVID-19 (u nastavku teksta: pandemija), koja je znatno utjecala na svjetska tržišta i ekonomije te na dionike tih tržišta i njihovo ponašanje. Jedno je od tržišta na kojem su se dogodile promjene zbog pandemije i tržište platnih usluga.

Tako je višegodišnji kontinuirani rast broja i vrijednosti bezgotovinskih plaćanja u Republici Hrvatskoj (u nastavku teksta: RH) usporen zbog utjecaja pandemije. Međutim, dinamika razvoja unutar bezgotovinskih kanala plaćanja nastavila se mijenjati kao posljedica promjene navika korisnika platnih usluga pri plaćanju, posebice kod potrošača. Tako je u posljednjih nekoliko godina broj korisnika internetskog bankarstva stagnirao, a kod određenih kategorija korisnika čak neznatno padao, dok je broj korisnika mobilnog bankarstva značajnije rastao. Uz porast broja korisnika mobilnog bankarstva istodobno je rastao i broj platnih transakcija zadanih tim kanalom, pa je tako u 2020. u RH broj platnih transakcija potrošača zadanih mobilnim bankarstvom vidljivo prestigao broj platnih transakcija zadanih internetskim bankarstvom.

Pandemija je utjecala i na to da su tijekom 2020. mnogi poslovni subjekti dio godine bili zatvoreni ili radili smanjenim opsegom (uključujući

poslovnice kreditnih institucija) pa je također primjetno smanjenje broja i vrijednosti zadanih kreditnih transfera određenim kanalima zadavanja poput šaltera poslovnice.

Navedene promjene i brojni drugi prikazi stanja na osnovi statističkih podataka prikupljenih u četiri izvješća (kreditni transfer, novčana pošiljka, izravno terećenje i računi) detaljnije su opisani u nastavku publikacije.

---

1. Zakonodavni okvir

Zakonom o platnom prometu (NN, br. 66/2018.; u nastavku teksta: ZPP), u koji su prenesene odredbe Direktive (EU) 2015/2366¹ (u nastavku teksta: Direktiva) na jedinstven su način uređene platne usluge u RH, i to istovjetno kako ih Direktiva propisuje za cijeli Europski gospodarski prostor. ZPP-om se uređuju platne usluge, pružatelji platnih usluga, obveze informiranja korisnika platnih usluga te druga prava i obveze u vezi s pružanjem i korištenjem platnih usluga, transakcijski računi, osnivanje, rad i nadzor nad institucijama za platni promet te osnivanje, rad i nadzor nad platnim sustavima.

Platne usluge uređene ZPP-om, a obuhvaćene ovom publikacijom jesu: kreditni transferi, koji uključuju i trajne naloge, novčane pošiljke, koje sadržavaju i uslugu plaćanja računa te izravna terećenja.

Statistički podaci o navedenim platnim uslugama prikupljaju se na temelju Odluke o obvezi dostavljanja podataka o platnom prometu i elektroničkom novcu (NN, br. 147/2013. i 16/2017.; u nastavku teksta: Odluka), koja je stupila na snagu 1. siječnja 2014. Odlukom se propisuje obveza izvještavanja Hrvatske narodne banke (u nastavku teksta: HNB) o podacima u vezi s platnim prometom i elektroničkim novcem te sadržaj, način i rokovi tog izvještavanja.

Odlukom su propisani opseg podataka i izvještajni obveznici. Osim podataka o nacionalnim platnim transakcijama prikupljaju se i podaci o međunarodnim platnim transakcijama, a izvještajno razdoblje određeno je na mjesečnoj razini.

¹ Direktiva 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ

U publikaciji je dan pregled platnih usluga za 2020. godinu na osnovi statističkih podataka prikupljenih u četiri izvješća navedene Odluke, a to su: Kreditni transfer, Novčana pošiljka, Izravno terećenje i Računi.

---

2. Metodologija

Metodologija prikupljanja podataka u skladu s Odlukom temelji se na unaprijed definiranim pojmovima koji su usklađeni sa zakonskim odredbama, Uredbom (EU) br. 1409/2013 ESB-a od 28. studenoga 2013. o statistici platnog prometa (ESB/2013/43)² i drugim standardima kojima se uređuju platne usluge.

Pružatelji platnih usluga (izvještajni obveznici) čiji su podaci upotrijebljeni pri izradi publikacije jesu kreditne institucije (banke) koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad u sklopu kojeg je i pružanje platnih usluga propisano posebnim zakonom i Financijska agencija.

U publikaciji se prikazuju agregirani statistički podaci za RH za 2020. godinu te se uspoređuju s prijašnjim razdobljima. Podaci su grupirani na sljedeći način:

- kreditni transferi i trajni nalozi – prikazuju se na mjesečnoj razini, sa stanjem na kraju posljednjeg dana izvještajnog razdoblja (mjeseca) ili godišnje
- novčane pošiljke i usluga plaćanja računa – prikazuju se na mjesečnoj razini ili godišnje
- izravna terećenja – prikazuju se na mjesečnoj razini, sa stanjem na kraju posljednjeg dana izvještajnog razdoblja (mjeseca) ili godišnje i
- transakcijski računi – prikazuju se na mjesečnoj razini ili sa stanjem na kraju posljednjeg dana izvještajnog razdoblja (mjeseca).

Podaci o promatranim platnim uslugama u statistici platnog prometa prikupljaju se u originalnoj valuti, tj. valuti u kojoj je transakcija izvršena (valuta transakcije).

U publikaciji se vrijednost transakcija prikazuje u tri kategorije:

1. u svim valutama – obuhvaća sve valute, uključujući kunu, preračunato u kune

² Uredba (EU) br. 1409/2013 Europske središnje banke od 28. studenoga 2013. o statistici platnog prometa (ESB/2013/43)

2. u kunama – obuhvaća samo transakcije izvršene u kunama
3. u stranim valutama – obuhvaća sve valute bez kune, preračunato u kune.

Za potrebe publikacije sve transakcije izvršene u stranim valutama preračunate su u kune po srednjem tečaju HNB-a na posljednji dan izvještajnog razdoblja. Podaci o novčanoj vrijednosti transakcija iskazani su u kunama bez lipa.

Publikacija osim agregiranih statističkih podataka u RH daje pregled pojedinih statističkih podataka za potrošače i nepotrošače koji su Uputom određeni na sljedeći način:

- **“potrošač”** – jest fizička osoba koja u ugovorima o platnim uslugama obuhvaćenima Zakonom o platnom prometu (NN, br. 66/2018.) djeluje izvan područja svoje gospodarske djelatnosti ili slobodnog zanimanja
- **“nepotrošač”** – jest pravna ili fizička osoba koja nije potrošač (u nastavku teksta: poslovni subjekt) i uključuje pravne osobe (npr. trgovačka društva, ustanove, zadruge, udruge, zaklade i dr.), obrtnike i druge fizičke osobe koje obavljaju slobodna zanimanja ili gospodarsku djelatnost kad sklapaju ugovor o platnim uslugama ili ugovor o izdavanju elektroničkog novca unutar područja svoje gospodarske djelatnosti ili slobodnog zanimanja te subjekte koji nemaju pravnu sposobnost, a mogu biti vlasnici računa za plaćanje (npr. tijela državne uprave, predstavništva i dr.).

Detaljnija metodološka objašnjenja povezana s pojedinim pojmovima iz izvješća navedena su u svakom poglavlju zasebno.

---

3. Platne transakcije u Republici Hrvatskoj

U Tablici 1. prikazane su platne transakcije u RH u 2020. godini. Podaci se odnose na platne transakcije potrošača, poslovnih subjekata, kreditnih institucija i Financijske agencije izvršene u svim valutama (uključujući kunu), preračunato u kune.

Tablica 1. Platne transakcije u RH

Izvršene platne transakcije	Broj transakcija	%	Vrijednost transakcija	%
A) Nacionalne platne transakcije				
1. Poslani kreditni transferi	328.830.660	84,95%	2.183.503.297.201	96,61%
2. Trajni nalozi	24.524.071	6,33%	58.545.606.441	2,59%
3. Usluga plaćanja računa	13.699.655	3,54%	4.478.590.913	0,20%
4. Izravna terećenja	19.890.023	5,14%	13.274.336.766	0,59%
5. Poslane novčane pošiljke	163.469	0,04%	95.018.852	0,01%
Ukupno nacionalne platne transakcije (1. – 5.)	387.107.878	100%	2.259.896.850.173	100%
B) Međunarodne platne transakcije				
6. Poslani kreditni transferi	4.133.350	37,11%	256.926.278.539	50,70%
7. Primljeni kreditni transferi	6.792.809	60,99%	249.403.513.225	49,21%
8. Poslane novčane pošiljke	11.428	0,10%	24.722.782	0,01%
9. Primljene novčane pošiljke	201.047	1,80%	423.197.745	0,08%
Ukupno međunarodne platne transakcije (6. – 9.)	11.138.634	100%	506.777.712.291	100%
UKUPNO (A + B)	398.246.512		2.766.674.562.464	

Izvršene platne transakcije obuhvaćaju izvršene platne transakcije kreditnih transfera, trajnog naloga, izravnog terećenja, novčane pošiljke i usluge plaćanja računa u svim valutama (uključujući kunu).

A. Nacionalna platna transakcija jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju platitelj pružatelj platnih usluga i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili samo jedan pružatelj platnih usluga koji se nalazi u RH.

- 1. Poslani kreditni transferi** obuhvaćaju sve nacionalne kreditne transfere izvršene na teret računa za plaćanje potrošača, poslovnih subjekata i kreditnih institucija.
- 2. Trajni nalozi** obuhvaćaju sve nacionalne trajne naloge izvršene na teret računa za plaćanje potrošača i poslovnih subjekata.
- 3. Usluga plaćanja računa** obuhvaća sve nacionalne usluge plaćanja računa za plaćanje izvršene na teret potrošača i poslovnih subjekata.
- 4. Izravna terećenja** obuhvaćaju sva nacionalna izravna terećenja izvršena na teret računa za plaćanje potrošača i poslovnih subjekata.
- 5. Poslane novčane pošiljke** obuhvaćaju sve nacionalne novčane pošiljke izvršene na teret potrošača i poslovnih subjekata.

B. Međunarodna platna transakcija jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih se jedan pružatelj platnih usluga (primatelja plaćanja ili platitelja) nalazi u RH, a drugi pružatelj platnih usluga (platitelja ili primatelja plaćanja) u trećoj državi ili drugoj državi članici.

- 6. Poslani kreditni transferi** obuhvaćaju sve međunarodne kreditne transfere izvršene na teret računa za plaćanje potrošača, poslovnih subjekata i kreditnih institucija.
- 7. Primljeni kreditni transferi** obuhvaćaju sve međunarodne kreditne transfere izvršene u korist računa za plaćanje potrošača, poslovnih subjekata i kreditnih institucija.
- 8. Poslane novčane pošiljke** obuhvaćaju sve međunarodne novčane pošiljke izvršene na teret potrošača i poslovnih subjekata.
- 9. Primljene novčane pošiljke** obuhvaćaju sve međunarodne novčane pošiljke izvršene u korist potrošača i poslovnih subjekata.

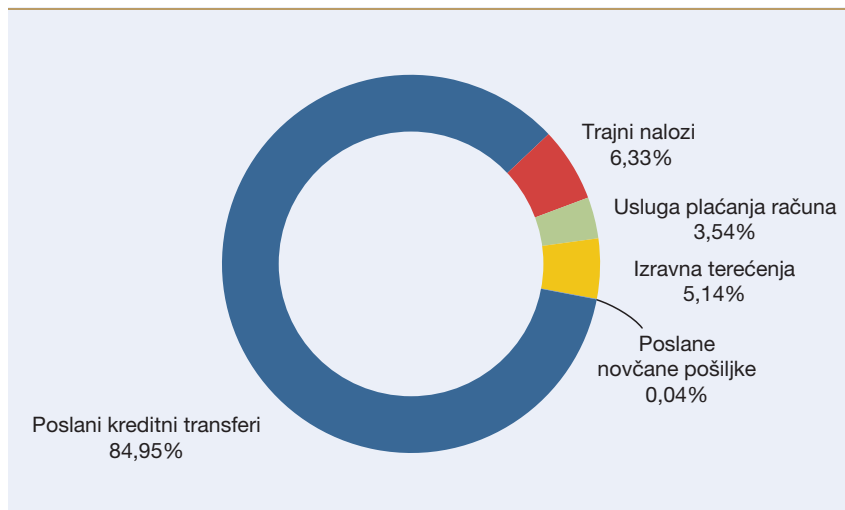
Napomena: Uključene su platne transakcije potrošača, poslovnih subjekata, kreditnih institucija i Fine, izvršene u svim valutama (uključujući kunu), preračunato u kune. Podaci se odnose na 2020.

Izvor: HNB

Iz strukture nacionalnih platnih transakcija prema broju izvršenih transakcija vidljivo je kako se najveći udio (84,95%) odnosi na transakcije poslanih kreditnih transfera. Manji dio odnosi se na transakcije izravnih terećenja s 5,14%, transakcije trajnog naloga sa 6,33% i usluge plaćanja računa s udjelom od 3,54%. Na posljednjem su mjestu transakcije poslanih novčanih pošiljki s udjelom od 0,04% (Slika 1.).

Slika 1. Struktura nacionalnih platnih transakcija prema broju izvršenih transakcija

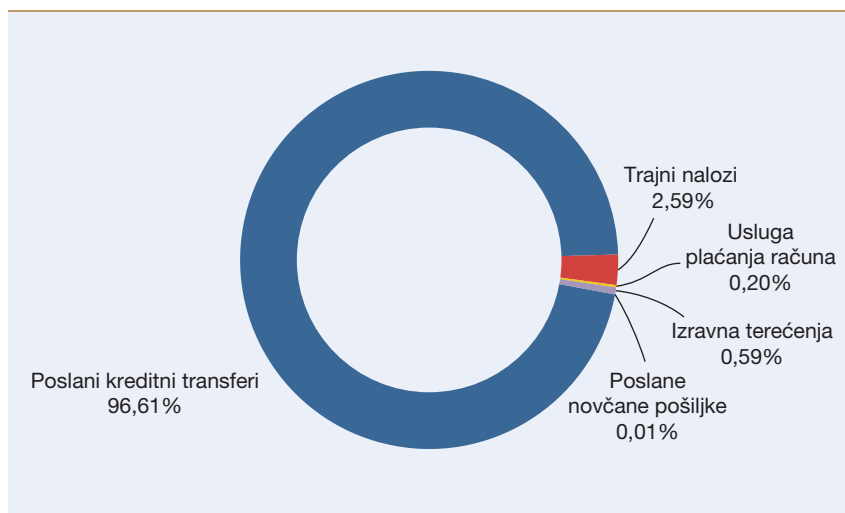

Napomena: Uključene su platne transakcije potrošača, poslovnih subjekata, kreditnih institucija i Fine, izvršene u svim valutama (uključujući kunu), preračunato u kune. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

U strukturi nacionalnih platnih transakcija prema vrijednosti izvršenih transakcija najveći udio odnosi se na poslane kreditne transfere s 96,61%, dok se znatno manji udio odnosi na uslugu trajnog naloga (2,59%), uslugu izravnog terećenja (0,59%), uslugu plaćanja računa (0,20%) te poslane novčane pošiljke (0,01%) – Slika 2.

Slika 2. Struktura nacionalnih platnih transakcija prema vrijednosti izvršenih transakcija

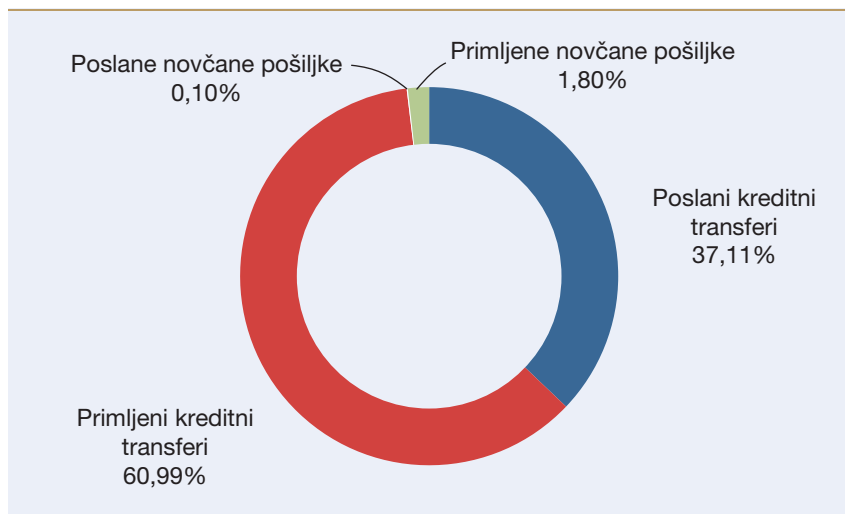
Napomena: Uključene su platne transakcije potrošača, poslovnih subjekata, kreditnih institucija i Fine, izvršene u svim valutama (uključujući kunu), preračunato u kune. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

Promatrajući međunarodne platne transakcije, najveće udjele u broju imaju transakcije primljenih kreditnih transfera s udjelom od 60,99% i poslani kreditni transferi s udjelom od 37,11%. Manji udio odnosi se

na primljene novčane pošiljke s udjelom od 1,80% te poslane novčane pošiljke s udjelom od 0,10% (Slika 3.).

Slika 3. Struktura međunarodnih platnih transakcija prema broju izvršenih transakcija

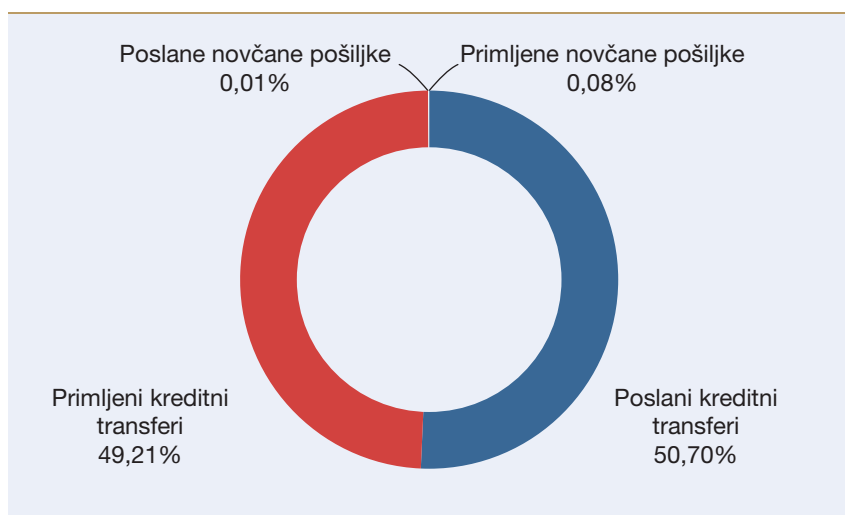
Napomena: Uključene su platne transakcije potrošača, poslovnih subjekata, kreditnih institucija i Fine, izvršene u svim valutama (uključujući kunu), preračunato u kune.

Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

Iz strukture vrijednosti međunarodnih platnih transakcija vidljivo je da je gotovo podjednak udio poslanih kreditnih transfera (50,70%) i primljenih kreditnih transfera (49,21%), dok se znatno manji udio odnosi na primljene novčane pošiljke (0,08%) i poslane novčane pošiljke s udjelom od 0,01% (Slika 4.).

Slika 4. Struktura međunarodnih platnih transakcija prema vrijednosti izvršenih transakcija

Napomena: Uključene su platne transakcije potrošača, poslovnih subjekata, kreditnih institucija i Fine, izvršene u svim valutama (uključujući kunu), preračunato u kune.

Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

Analizira li se trend ukupnih platnih transakcija u 2020. u odnosu na 2019. godinu, može se zaključiti da je za broj transakcija zabilježen blagi pad, a kod vrijednosti transakcija blagi rast u odnosu na prethodnu godinu.

4. Kreditni transfer

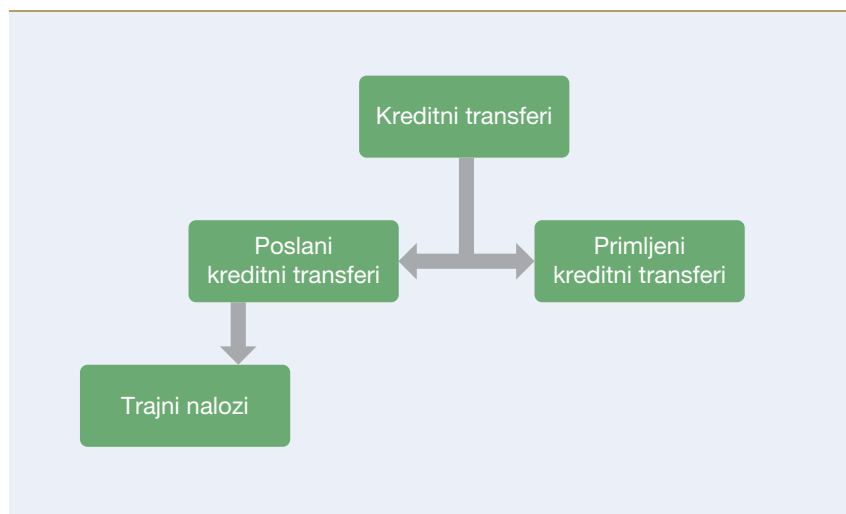
Kreditni transfer je platna usluga kojom se na osnovi upute koju inicira platitelj tereti račun za plaćanje platitelja i odobrava račun za plaćanje primatelja plaćanja³. Sama transakcija ne smije se poistovjećivati s pojmom “kredit”, već dolazi od engleske riječi *credit transfer*, što podrazumijeva da je njime zadan prijenos u korist računa primatelja plaćanja na inicijativu platitelja.

Kreditni transferi obuhvaćaju poslani kreditne transfere izvršene na teret računa korisnika platnih usluga i primljene kreditne transfere izvršene u korist računa korisnika platnih usluga.

Poslani kreditni transferi obuhvaćaju nacionalne, prekogranične i međunarodne platne transakcije izvršene na teret računa korisnika platnih usluga (potrošača i poslovnih subjekata) te obuhvaćaju i uslugu trajnih naloga.

Primljeni kreditni transferi obuhvaćaju prekogranične i međunarodne platne transakcije izvršene u korist računa korisnika platnih usluga (potrošača i poslovnih subjekata).

Slika 5. Struktura kreditnih transfera

³ Kreditni transfer jest platna usluga kojom se račun za plaćanje primatelja plaćanja odobrava za platnu transakciju ili za niz platnih transakcija terećenja platiteljeva računa za plaćanje, od strane pružatelja platnih usluga kod kojeg se vodi platiteljev račun za plaćanje, na osnovi naloga za plaćanje koji zadaje platitelj.

Na Slici 5. prikazana je struktura kreditnih transfera koji obuhvaćaju poslane i primljene kreditne transfere. Poslani kreditni transferi obuhvaćaju i trajne naloge.

Platnu uslugu kreditnog transfera u Republici Hrvatskoj na dan 31. prosinca 2020. pružala je 21 kreditna institucija.

U 2020. godini ukupno je izvršeno 309,41 milijun nacionalnih i međunarodnih kreditnih transfera na teret računa potrošača i poslovnih subjekata u RH u svim valutama, u ukupnoj vrijednosti od 1.885,51 milijardu kuna.

Analiziraju li se prosječan broj i vrijednost transakcija poslanih nacionalnih i međunarodnih kreditnih transfera (u svim valutama uključujući kunu) po transakcijskom računu potrošača i poslovnih subjekata, može se zaključiti da je potrošač na razini mjeseca prosječno zadao 3,8 kreditnih transfera s prosječnom mjesečnom vrijednosti u iznosu od 3.520 kuna, a poslovni subjekt 37 kreditnih transfera s prosječnom mjesečnom vrijednosti u iznosu od 474.889 kuna.

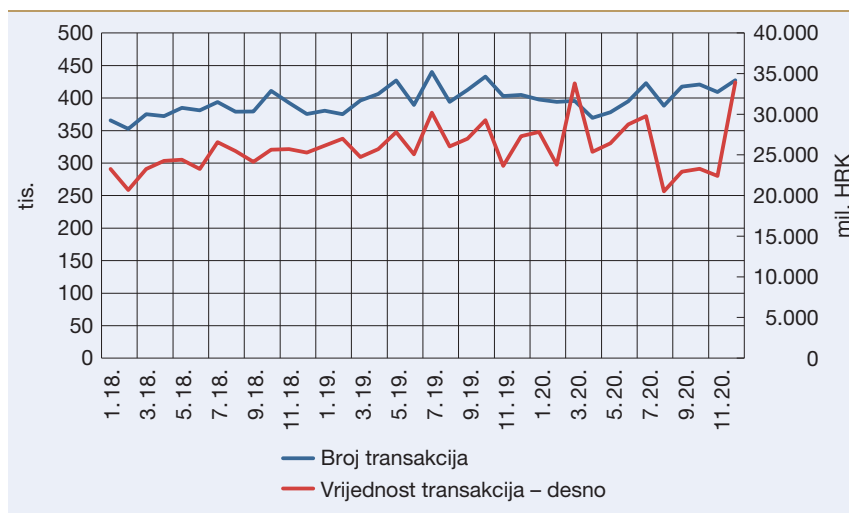
Imatelj (potrošač i/ili poslovni subjekt) korisnik računa može imati više otvorenih računa za plaćanje. U RH u 2020. jedan imatelj računa – potrošač prosječno je zadao 46 transakcija u ukupnoj vrijednosti u iznosu od 42.223 kune na teret svog računa za plaćanje, dok je poslovni subjekt na teret svojih računa u 2020. zadao prosječno 440 transakcija s ukupnom godišnjom vrijednosti u iznosu od 5,8 milijuna kuna.

Poslani nacionalni i međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune), preračunato u kune

U 2020. ukupno je izvršeno 4,81 milijun transakcija poslanih nacionalnih i međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune) u ukupnoj vrijednosti od 318.770,46 milijuna kuna (preračunato u kune). Na razini mjeseca prosječno je izvršeno 401.245 transakcija s prosječnom mjesečnom vrijednosti od 26.654,21 milijun kuna. Prosječna vrijednost jednoga takvog kreditnog transfera iznosila je 66.205 kuna (Slika 6.).

Ukupan broj i vrijednost poslanih nacionalnih i međunarodnih kreditnih transfera u stranim valutama u 2020. godini smanjili su se za 0,94% u broju i 0,34% u vrijednosti transakcija u odnosu na 2019.

Slika 6. Ukupni poslani nacionalni i međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune)

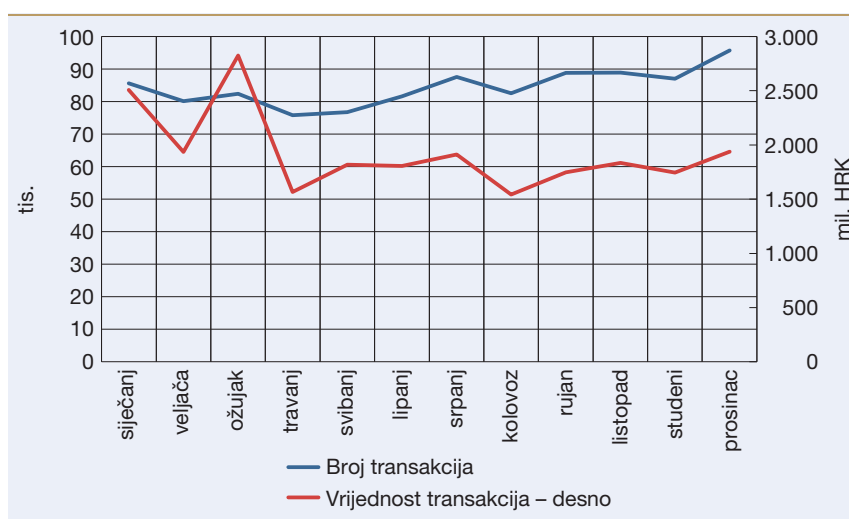

Napomena: Uključeni su poslani nacionalni i međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune), preračunato u kune. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

Analiziraju li se navedeni podaci ovisno o tome jesu li ih zadali potrošači ili poslovni subjekti, dolazi se do sljedećih podataka. U RH ukupno je izvršeno 1.013.072 transakcije poslanih nacionalnih i međunarodnih kreditnih transfera potrošača u stranim valutama (sve valute bez kune) u ukupnoj vrijednosti u iznosu od 23.180,88 milijuna kuna (preračunato u kune). Mjesečno se prosječno izvršavalo 84.423 transakcije s prosječnom vrijednosti u iznosu od 1.931,74 milijuna kuna (Slika 7.). Prosječna vrijednost jedne takve transakcije potrošača u stranoj valuti iznosila je 22.882 kune.

Slika 7. Poslani nacionalni i međunarodni kreditni transferi potrošača

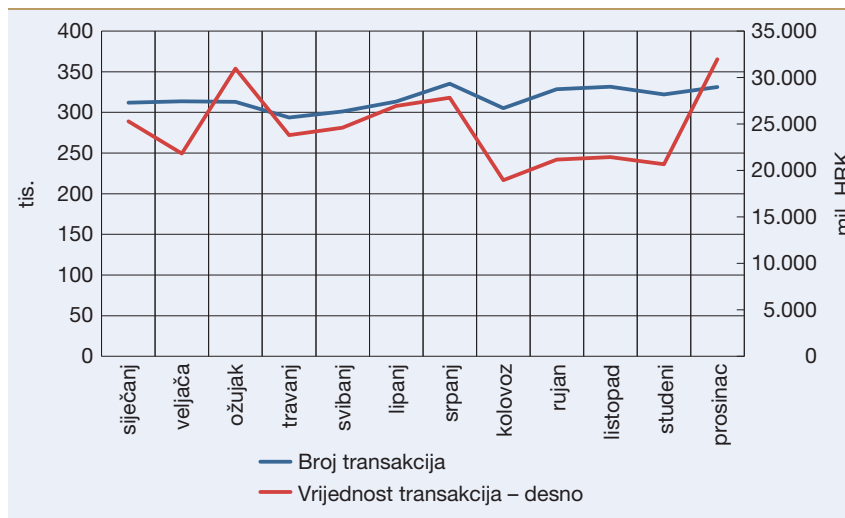

Napomena: Uključeni su poslani nacionalni i međunarodni kreditni transferi potrošača u stranim valutama (sve valute bez kune). Vrijednost transakcija preračunata je u kune. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

Analizom kretanja prikazanog broja i vrijednosti transakcija poslanih nacionalnih i međunarodnih kreditnih transfera poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune), utvrđeno je da je njihov ukupan broj iznosio 3,8 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 295.589,6 milijuna kuna (preračunato u kune). Prosječni mjesečni broj transakcija iznosio je 316.822 transakcije u prosječnoj vrijednosti u iznosu od 24.632,47 milijuna kuna (Slika 8.). Prosječna vrijednost jedne takve transakcije poslovnog subjekta iznosila je 77.749 kuna.

Slika 8. Poslani nacionalni i međunarodni kreditni transferi poslovnih subjekata

Napomena: Uključeni su poslani nacionalni i međunarodni kreditni transferi poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune), preračunato u kune. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

4.1. Nacionalni kreditni transferi

Nacionalni kreditni transferi obuhvaćaju nacionalne platne transakcije izvršene na teret računa korisnika platnih usluga (potrošača i poslovnih subjekata⁴) u čijem izvršavanju sudjeluju platitelj pružatelj platnih usluga i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili samo jedan pružatelj platnih usluga koji se nalaze u Republici Hrvatskoj.

Platnu uslugu nacionalnoga kreditnog transfera u Republici Hrvatskoj u 2020. pružala je 21 kreditna institucija.

Način zadavanja kreditnih transfera prema podjeli u statistici platnog prometa može biti papirnim nalogom ili u elektroničkom obliku.

U 2020. ukupno je u RH izvršeno 305,27 milijuna transakcija poslanih nacionalnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata u svim

4 Nisu uključeni kreditni transferi na teret računa samih kreditnih institucija i Fine.

valutama (uključujući kunu) čija je ukupna vrijednost preračunato u kune iznosila 1.632,61 milijardu kuna.

Ukupan broj poslanih nacionalnih kreditnih transfera u svim valutama (uključujući kunu) u 2020. godini povećao se za 0,96% u odnosu na 2019. godinu, dok se njihova ukupna vrijednost u istom razdoblju povećala za 1,27%.

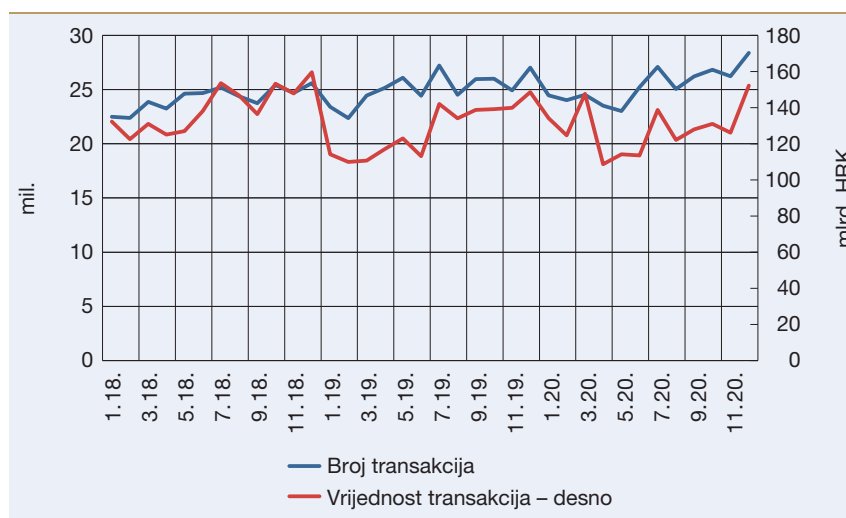
U nastavku se daje detaljna analiza poslanih nacionalnih kreditnih transfera u kunama te u stranim valutama (sve valute bez kune) za potrošače i poslovne subjekte.

Poslani nacionalni kreditni transferi u kunama

U 2020. ukupno je izvršeno 304,54 milijuna nacionalnih kreditnih transfera ukupne vrijednosti 1.540,95 milijardi kuna. Na razini mjeseca prosječno je izvršeno 25,38 milijuna transakcija s prosječnom mjesečnom vrijednosti od 128.412,52 milijuna kuna (Slika 9.). Prosječna vrijednost jednoga poslanog nacionalnog kreditnog transfera iznosila je 5.060 kuna.

Ukupan broj poslanih nacionalnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata u kunama u 2020. godini povećao se za 1% u odnosu na njihov broj u 2019. godinu, a njihova ukupna vrijednost u istom razdoblju za 0,68%.

Slika 9. Ukupni poslani nacionalni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u kunama

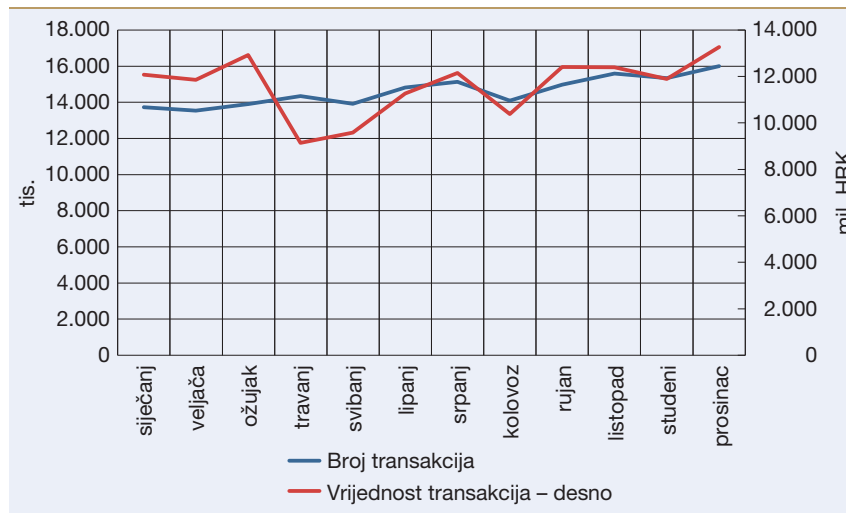
Napomena: Uključeni su poslani nacionalni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u kunama.

Izvor: HNB

Ukupan broj poslanih nacionalnih kreditnih transfera potrošača u kunama u 2020. godini iznosio je 175,41 milijun transakcija s ukupnom vrijednosti od 139.360,12 milijuna kuna.

Na razini mjeseca prosječno je izvršeno 14,62 milijuna transakcija s prosječnom mjesečnom vrijednosti u iznosu od 11.613,34 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jedne takve transakcije iznosila je 795 kuna (Slika 10.).

Slika 10. Poslani nacionalni kreditni transferi potrošača

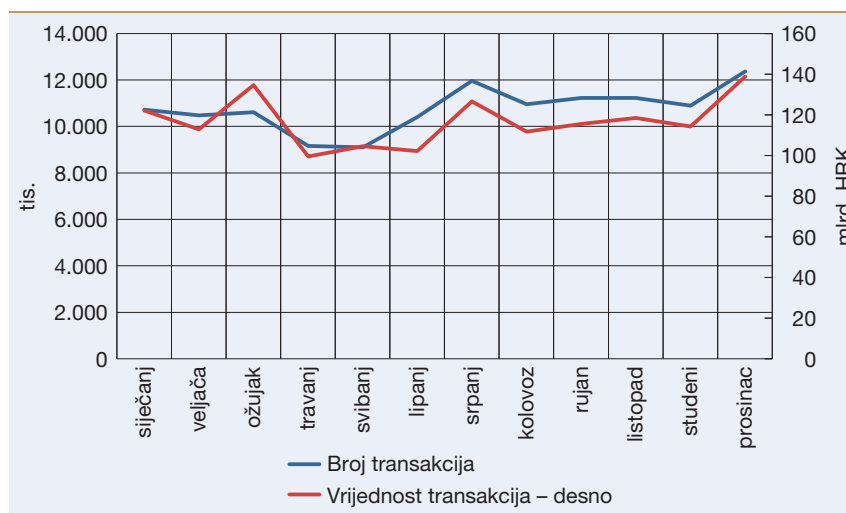

Napomena: Uključeni su poslani nacionalni kreditni transferi potrošača u kunama u 2020. godini.

Izvor: HNB

U istom razdoblju, odnosno u 2020. ukupan broj poslanih nacionalnih kreditnih transfera poslovnih subjekata u kunama iznosio je 129,14 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti u iznosu od 1.401,59 milijardi kuna. Prosječan mjesečni broj iznosio je 10,76 milijuna transakcija u

Slika 11. Poslani nacionalni kreditni transferi poslovnih subjekata

Napomena: Uključeni su poslani nacionalni kreditni transferi poslovnih subjekata u kunama u 2020. godini.

Izvor: HNB

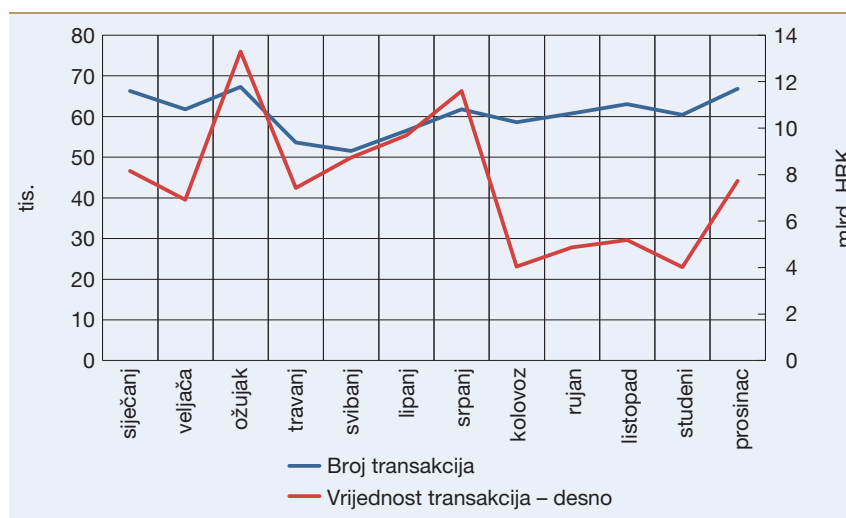

prosječnom mjesečnom iznosu od 116.799,18 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jedne transakcije poslovnog subjekta iznosila je 10.853 kune (Slika 11.).

Poslani nacionalni kreditni transferi u stranim valutama (sve valute bez kune)

Tijekom 2020. u RH ukupno je izvršeno 728.221 transakcija poslanih nacionalnih kreditnih transfera u stranim valutama (sve valute bez kune) u ukupnoj vrijednosti od 91.664,46 milijuna kuna (vrijednost je preračunata u kune). U ukupnom broju svih transakcija izvršenih u RH u stranim valutama 87% je bilo u valuti euro. Na razini mjeseca prosječno je izvršeno 60.685 transakcija s prosječnom mjesečnom vrijednosti od 7.638,7 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jednoga nacionalnog kreditnog transfera u stranoj valuti (sve valute bez kune) iznosila je 125.875 kuna (Slika 12.).

Slika 12. Ukupni poslani nacionalni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune)

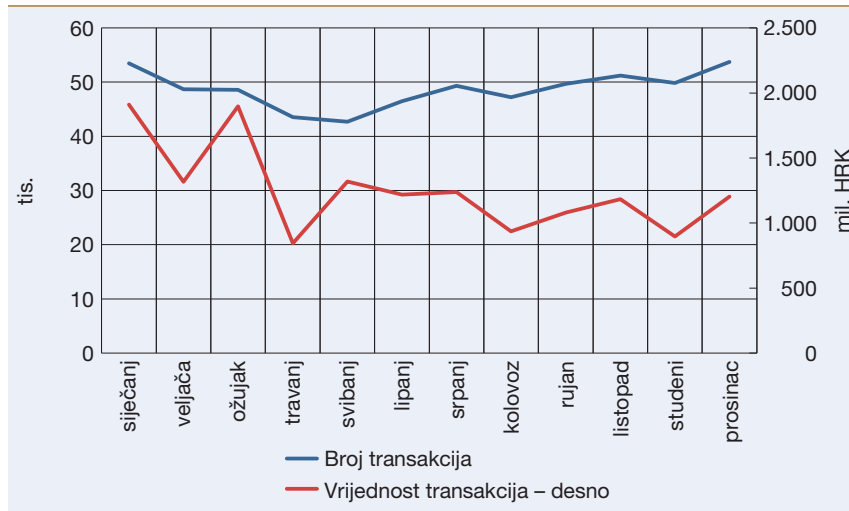

Napomena: Uključeni su poslani nacionalni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune), preračunato u kune. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

U RH ukupno je izvršeno 584.452 transakcije poslanih nacionalnih kreditnih transfera potrošača u stranim valutama (sve valute bez kune), s ukupnom vrijednosti u iznosu od 15.043,52 milijuna kuna. Na razini mjeseca prosječno je izvršeno 48.704 transakcije s prosječnom mjesečnom vrijednosti u iznosu od 1.253,63 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jednoga takvog kreditnog transfera potrošača iznosila je 25.740 kuna (Slika 13.).

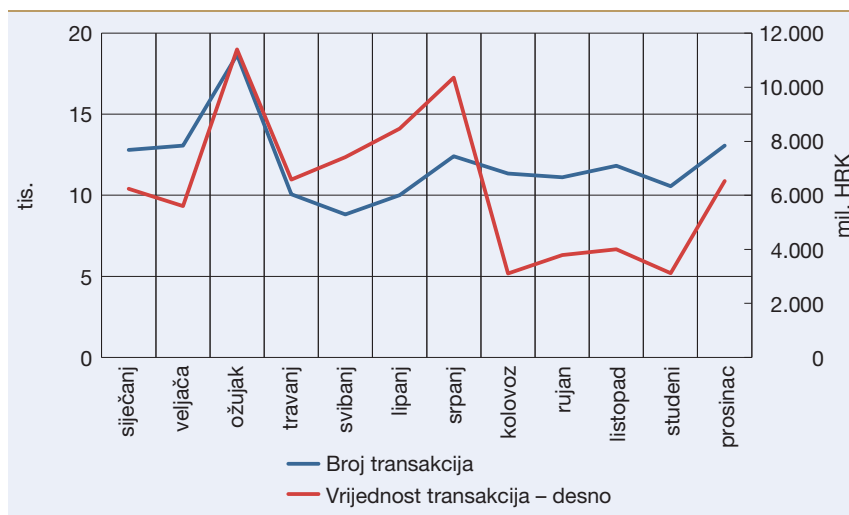
Slika 13. Poslani nacionalni kreditni transferi potrošača

Napomena: Uključeni su poslani nacionalni kreditni transferi potrošača u stranim valutama (sve valute bez kune). Ukupna vrijednost transakcija preračunata je u kune. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

U istom razdoblju, odnosno u 2020. utvrđeno je da su poslovni subjekti u stranim valutama (sve valute bez kune) u RH ukupno zadali 143.769 nacionalnih transakcija kreditnih transfera s ukupnom vrijednosti u iznosu od 76.620,94 milijuna kuna. Prosječan mjesečni broj iznosio je 11.981 transakciju s prosječnom mjesečnom vrijednosti u iznosu od 6.385,08 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jednoga kreditnog transfera iznosila je 532.945 kuna (Slika 14.).

Slika 14. Poslani nacionalni kreditni transferi poslovnih subjekata

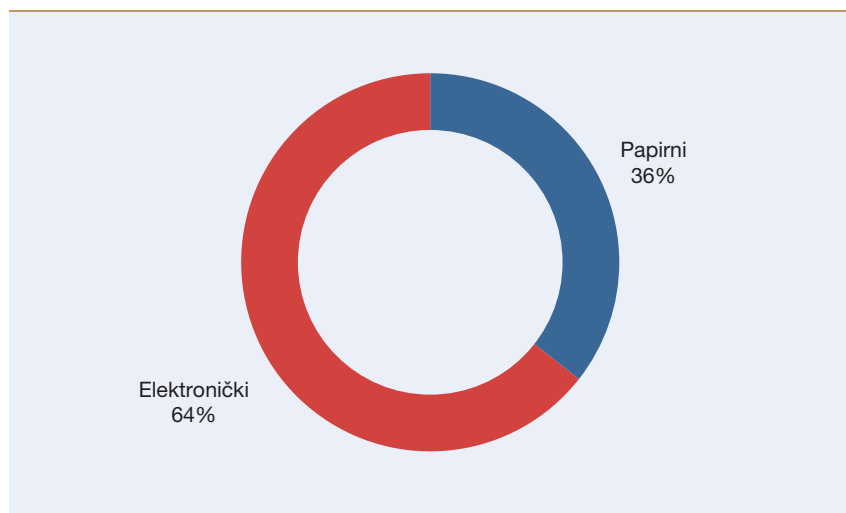
Napomena: Uključeni su poslani nacionalni kreditni transferi poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune), preračunato u kune. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

Nacionalni kreditni transferi prema načinu zadavanja

Iz zaprimljenih statističkih podataka o izvršenim nacionalnim kreditnim transferima potrošača u kunama u 2020. utvrđeno je da je njih 62,03 milijuna zadano na papirnom nalogu, a elektronički 112,24 milijuna. Prosječan mjesečni broj nacionalnih kreditnih transfera potrošača u kunama zadanih papirnim nalogima iznosio je 5,17 milijuna, a elektronički 9,35 milijuna transakcija.

Usporede li se navedeni podaci s podacima iz prethodne godine, može se zaključiti da se broj elektronički zadanih nacionalnih kreditnih transfera potrošača u kunama povećao za 21,4% u odnosu na 2019. godinu. Također, podaci upućuju na to da je u 2020. broj kreditnih transfera potrošača zadanih elektronički veći za 81% u odnosu na broj kreditnih transfera zadanih papirnim nalogima, što se može djelomično pripisati i utjecaju pandemije, odnosno činjenici da su određene poslovnice kreditnih institucija dio godine bile zatvorene ili radile smanjenim opsegom.

Slika 15. Ukupan broj nacionalnih kreditnih transfera potrošača prema načinu zadavanja

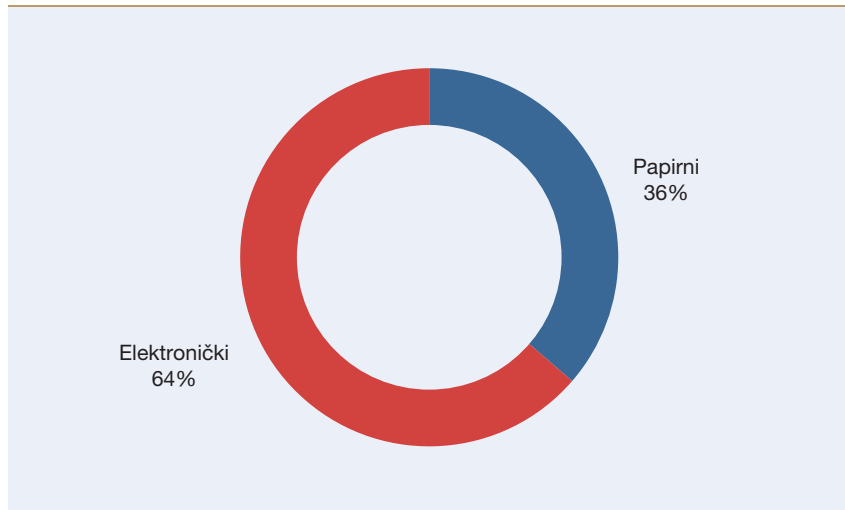
Napomena: Prikaz za nacionalne kreditne transfere potrošača u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

Iz prikazanih podataka o vrijednosti nacionalnih kreditnih transfera potrošača prema načinu zadavanja utvrđeno je da je u 2020. upotrebom papirnog naloga ukupno zadano transakcija u vrijednosti od 50.324,45 milijuna kuna, dok su potrošači elektroničkim kanalima ukupno zadali transakcija u vrijednosti od 88.090,69 milijuna kuna. Prosječno mjesečno papirnim nalogima potrošači su zadali transakcija u vrijednosti od 4.193,7 milijuna kuna, dok se elektronički prosječno mjesečno zadalo transakcija u vrijednosti od 7.340,89 milijuna kuna.

U 2020. godini ukupna vrijednost elektronički zadanih nacionalnih kreditnih transfera potrošača povećala se za 11,26% u odnosu na 2019. godinu.

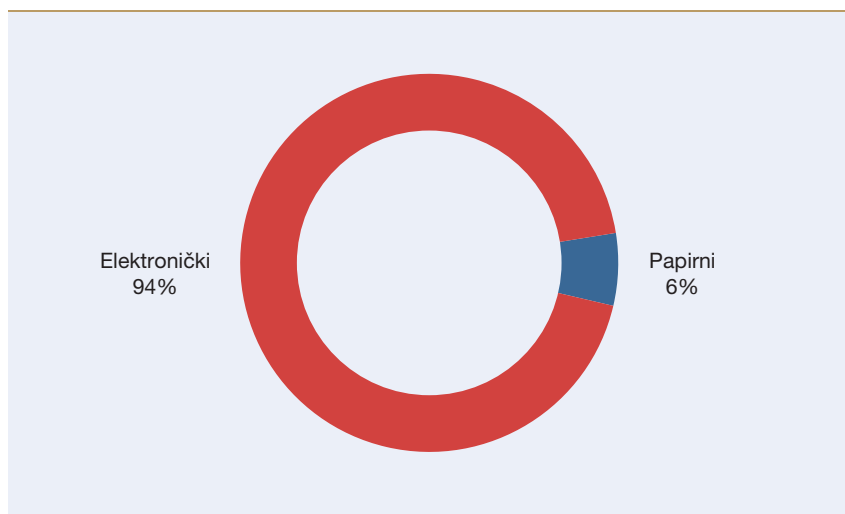
Slika 16. Ukupna vrijednost nacionalnih kreditnih transfera potrošača prema načinu zadavanja

Napomena: Prikaz za nacionalne kreditne transfere potrošača u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

Podaci o broju izvršenih nacionalnih kreditnih transfera poslovnih subjekta prema načinu zadavanja upućuju na dominantan udio kreditnih transfera zadanih elektronički u odnosu na broj kreditnih transfera zadanih upotrebom papirnog naloga. Tako je u 2020. ukupan broj nacionalnih kreditnih transfera zadanih na papirnim nalogima iznosio samo 7,97 milijuna (6,2%), a elektronički višestruko više, odnosno 120,9 milijuna transakcija (93,8%).

Slika 17. Ukupan broj nacionalnih kreditnih transfera poslovnih subjekata prema načinu zadavanja

Napomena: Udjeli u broju nacionalnih kreditnih transfera poslovnih subjekata prema načinu zadavanja. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

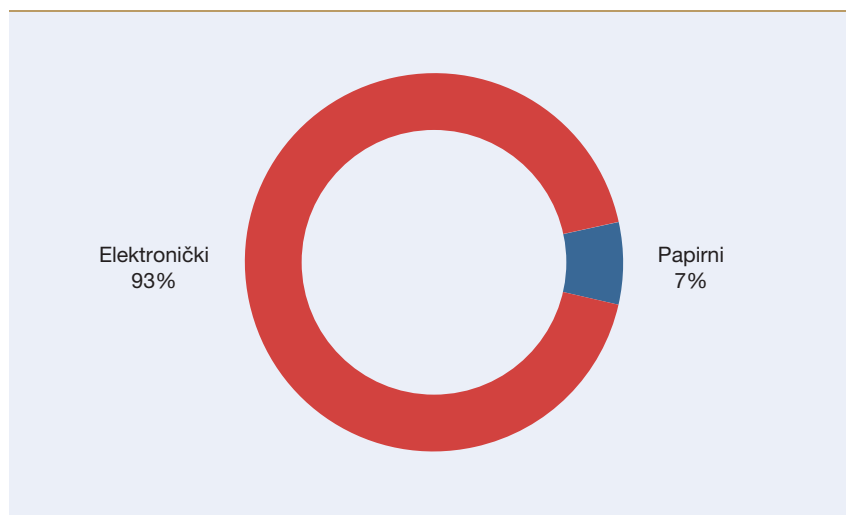
Prosječan mjesečni broj kreditnih transfera poslovnih subjekata zadanih upotrebom papirnog naloga iznosio je 0,66 milijuna, a upotrebom elektroničkog naloga 10,07 milijuna.

U 2020. godini ukupan broj elektronički zadanih nacionalnih kreditnih transfera poslovnih subjekata smanjio se za 4,02% u odnosu na 2019. godinu, dok se vrijednost povećala za 0,26%.

Podaci o vrijednosti nacionalnih kreditnih transfera poslovnih subjekata u kunama prema načinu zadavanja također upućuju na to da je papirnim načinom, kao i 2019. godine, ukupno zadano značajno manje transakcija u odnosu na elektronički zadane naloge. Ukupna vrijednost transakcija zadanih papirnim nalogima iznosila je 103.125,18 milijuna kuna, dok se elektronički zadanim nalogima ukupno izvršilo kreditnih transfera u vrijednosti od 1.297,1 milijardu kuna. Prosječna mjesečna vrijednost transakcija zadanih na papirnim nalogima iznosila je 8.593,77 milijuna kuna, dok se nalogima zadanim elektronički u 2020. prosječno mjesečno izvršilo transakcija u vrijednosti od 108.092,06 milijuna kuna.

U 2020. godini ukupna vrijednost elektronički zadanih nacionalnih kreditnih transfera poslovnih subjekata povećala se za 0,26% u odnosu na 2019. godinu.

Slika 18. Ukupna vrijednost nacionalnih kreditnih transfera poslovnih subjekata prema načinu zadavanja

Napomena: Udjeli u vrijednosti nacionalnih kreditnih transfera poslovnih subjekata prema načinu zadavanja, u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

Nacionalni kreditni transferi zadani papirnim nalogom

Platne transakcije nacionalnih kreditnih transfera zadane na papirnom nalogu mogu se predati na izvršenje na šalteru kreditne institucije ili druge pravne osobe koja radi u ime i za račun kreditne institucije. Pritom

u posljednjih nekoliko godina većina naloga zadanih na papiru može biti zadana s pomoću 2D barkoda otisnutog na tim papirnim nalogima za plaćanje, koji se “skeniraju”/očitalavaju na šalterima kreditne institucije ili kod druge pravne osobe koja radi u ime i za račun kreditne institucije.

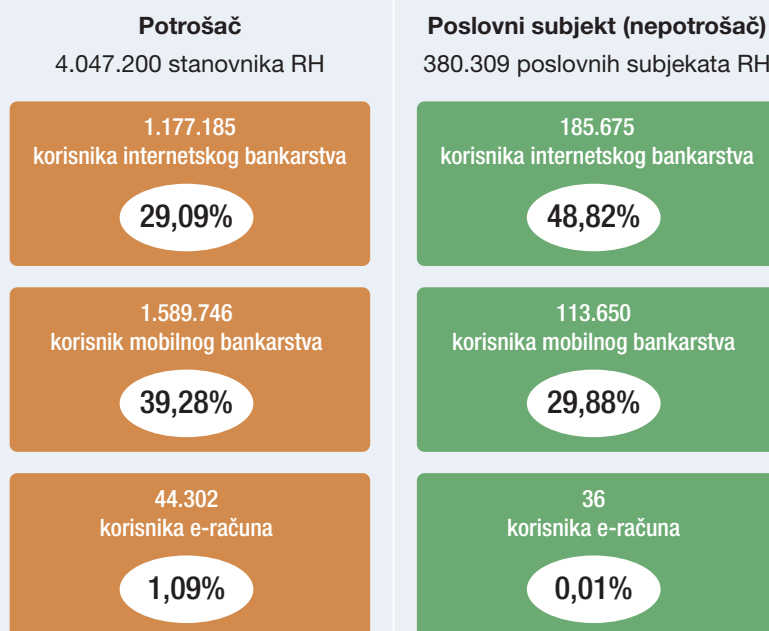
U 2020. ukupan broj transakcija nacionalnih kreditnih transfera potrošača zadanih papirnim nalogom na šalteru kreditnih institucija iznosio je 17,12 milijuna, a transakcija koje su zadali poslovni subjekti 7,57 milijuna. Njihova je vrijednost za potrošače ukupno iznosila 41.762,12 milijuna kuna, a za poslovne subjekte 101.129,16 milijuna kuna.

U odnosu na 2019. godinu kod potrošača i kod poslovnih subjekata evidentan je pad u broju izvršenih transakcija zadanih papirnim nalogom na šalteru, i to za 31,5% kod potrošača, a za 26,7% kod poslovnih subjekata. Navedeno se može pripisati utjecaju pandemije jer su poslovnice institucija bile zatvorene dio godine zbog mjera stožera za suzbijanje pandemije.

Prema podacima za nacionalne kreditne transfere u kunama zadane s pomoću 2D barkoda na papirnim nalogima za plaćanje utvrđeno je da je njihov ukupan broj za potrošače iznosio 44,88 milijuna transakcija, a za poslovne subjekte 399.372 transakcije. Njihova vrijednost za potrošače ukupno je iznosila 8.560 milijuna kuna, a za poslovne subjekte 1.996 milijuna kuna.

Nacionalni kreditni transferi zadani elektronički

Okvir 1. Udio korištenja platnoprometnih servisa potrošača u odnosu na broj stanovnika RH i poslovnih subjekata i subjekata u obrtu i slobodnim zanimanjima u RH

Izvor: HNB

Tablica 2. Ukupan broj nacionalnih kreditnih transfera zadanih elektronički

Način plaćanja	Potrošač	Poslovni subjekt
Šalter	167.435	16.494.823
Internetsko bankarstvo	25.354.440	94.899.137
Telebanking	0	498.839
Mobilno bankarstvo	85.852.760	8.508.275
Bankomat / bankarski kiosk	57.566	0
E-račun	517.426	0
Ostalo	293.875	495.316

Napomena: Uključeni su nacionalni kreditni transferi na teret potrošača i poslovnih subjekata u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

Tablica 3. Ukupna vrijednost nacionalnih kreditnih transfera zadanih elektronički

Način plaćanja	Potrošač	Poslovni subjekt
Šalter	75.567.985	75.058.448.556
Internetsko bankarstvo	25.513.802.841	1.117.201.133.972
Telebanking	0	24.370.054.872
Mobilno bankarstvo	60.875.860.103	25.553.924.443
Bankomat / bankarski kiosk	55.384.050	0
E-račun	107.560.549	0
Ostalo	1.462.512.717	54.921.100.417

Napomena: Uključeni su nacionalni kreditni transferi na teret potrošača i poslovnih subjekata u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

Tablica 4. Prosječan broj i vrijednost transakcija nacionalnih kreditnih transfera zadanih elektronički prema broju korisnika platnih usluga

Usluge	Potrošač		Poslovni subjekt	
	Broj transakcija	Vrijednost transakcija	Broj transakcija	Vrijednost transakcija
Internetsko bankarstvo	22	21.674	511	6.016.971
Mobilno bankarstvo	54	38.293	75	224.848
E-račun	12	2.428	0	0

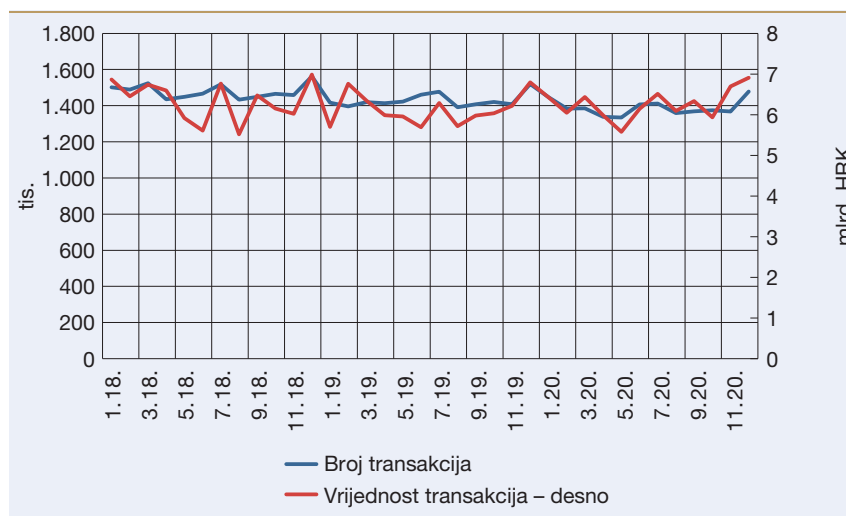
Napomena: Uključeni su nacionalni kreditni transferi na teret potrošača i poslovnih subjekata u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

Ako se podaci o ukupnom broju i vrijednosti transakcija zadanih putem internetskog i mobilnog bankarstva u RH stave u omjer s brojem korisnika platnih usluga (potrošača i poslovnih subjekata) koji su s kreditnom institucijom sklopili ugovor o korištenju usluge internetskog i mobilnog bankarstva (pri čemu se korisnik broji kao jedan neovisno o broju sklopljenih ugovora o internetskom i/ili mobilnom bankarstvu s kreditnom institucijom) možemo zaključiti sljedeće (Tablica 4.):

- prosječan broj nacionalnih transakcija potrošača zadanih internetskim bankarstvom u 2020. iznosio je 22 transakcije, prosječne vrijednosti po korisniku u iznosu od 21.674 kune
- prosječan broj nacionalnih transakcija poslovnog subjekata zadanih internetskim bankarstvom u 2020. iznosio je 511 transakcija, prosječne vrijednosti po korisniku u iznosu od 6.016.971 kunu
- prosječan broj nacionalnih transakcija potrošača zadanih mobilnim bankarstvom u 2020. iznosio je 54 transakcije, prosječne vrijednosti po korisniku u iznosu od 38.293 kune
- prosječan broj transakcija poslovnih subjekata zadanih mobilnim bankarstvom u 2020. iznosio je 75 transakcija, prosječne vrijednosti po korisniku u iznosu od 224.848 kuna.

Analizirajući ukupan broj nacionalnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata zadanih elektronički na šalteru, možemo zaključiti da se u 2020. godini ukupan broj smanjio za 2,9%, dok se ukupna vrijednost povećala za 2,2% u usporedbi s 2019. godinom (Slika 19.), iz čega proizlazi da pandemija nije značajnije utjecala na transakcije zadane elektronički na šalteru poslovnica. Primjer su takvih transakcija nalozi podneseni na memorijskom štapiću ili CD-u na šalterima poslovnica.

Slika 19. Ukupan broj i vrijednost nacionalnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata zadanih elektronički na šalteru

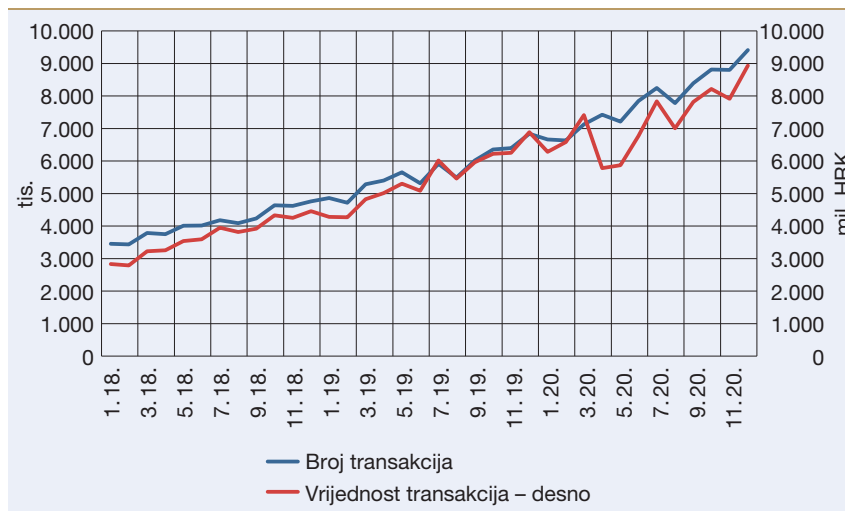
Napomena: Uključeni su nacionalni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u kunama.

Izvor: HNB

Analizirajući ukupan broj i vrijednost nacionalnih kreditnih transfera zadanih s pomoću mobilnog bankarstva (m-banking aplikacija kreditnih institucija), možemo zaključiti da se u 2020. godini nastavio trend rasta. Tako se ukupan broj kreditnih transfera zadanih mobilnim bankarstvom u 2020. povećao za 38,26%, a ukupna vrijednost za 31,78% u odnosu na 2019. godinu. Kretanje ukupnog broja kreditnih transfera zadanih mobilnim bankarstvom za razdoblje od 2018. do 2020. u RH prikazuje Slika 20.

Slika 20. Ukupan broj i vrijednost nacionalnih kreditnih transfera zadanih elektronički mobilnim bankarstvom

Napomena: Uključeni su nacionalni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u kunama.

Izvor: HNB

Međutim, ako se ukupan broj i vrijednost transakcija zadanih mobilnim bankarstvom u 2020. analiziraju odvojeno za potrošače i poslovne subjekte, dolazi se do podatka da su 91% transakcija zadali potrošači (ukupno 85,85 milijuna), a samo 9% transakcija poslovni subjekti (ukupno 8,51 milijun). Kada govorimo o vrijednosti transakcija zadanih mobilnim bankarstvom, 70,4% ukupne vrijednosti izvršenih transakcija zadali su potrošači (ukupno 60.875,86 milijuna kuna), a 29,6% poslovni subjekti (ukupno 25.553,92 milijuna kuna).

Usporedimo li navedene podatke s 2019., uočavamo porast od 40,1% u 2020. u broju transakcija koje su zadali potrošači mobilnim bankarstvom, dok je kod poslovnih subjekata porast iznosio 21,9%. U vrijednosti transakcija porast u 2020. u odnosu na godinu prije kod potrošača iznosi 30,2%, a kod poslovnih subjekata 35,6%.

4.1.1. Trajni nalog

Trajni nalog je platna usluga kojom kreditna institucija, na temelju posebnog ugovora o trajnom nalogu sa svojim korisnikom platnih usluga, periodično, na određeni ili određivi dan prenosi određeni ili određivi iznos s računa za plaćanje svojega korisnika platnih usluga u korist računa za plaćanje primatelja plaćanja (npr. plaćanje TV pretplate, plaćanje anuiteta ili rate kredita i sl.).

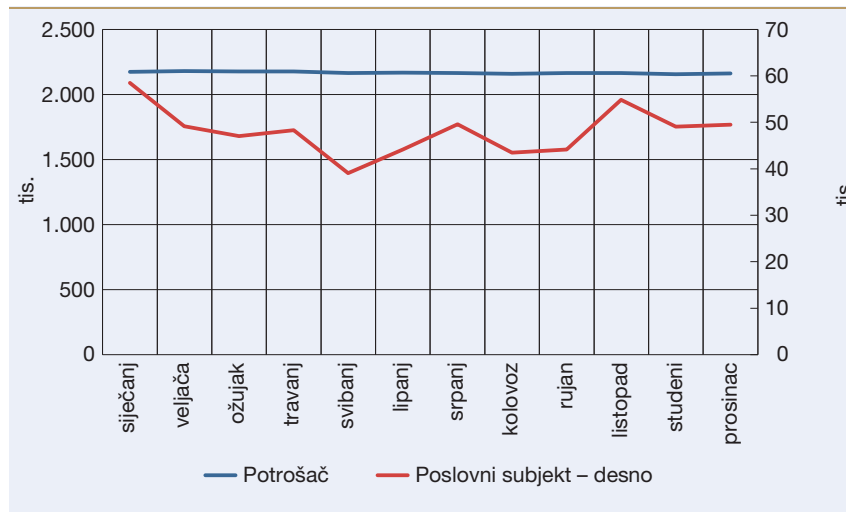
Platnu uslugu trajnog naloga na dan 31. prosinca 2020. u RH pružala je 21 kreditna institucija.

Broj ugovora trajnog naloga jest broj suglasnosti platitelja za izvršenje platne transakcije trajnog naloga koje je kreditna institucija zaprimila, a evidentira ga kreditna institucija kod koje se vodi račun koji je naveden u ugovoru o trajnom nalogu.

Nacionalna platna transakcija trajnog naloga obuhvaća nacionalne platne transakcije trajnog naloga izvršene u kunama na teret računa korisnika platnih usluga (potrošača i poslovnih subjekata).

Slika 21. prikazuje kretanje broja ugovora trajnog naloga potrošača i poslovnih subjekata u 2020. po mjesecima. Na dan 31. prosinca 2020. potrošači su imali sklopljeno 2.162.295 ugovora o trajnom nalogu s kreditnom institucijom, a poslovni subjekti njih 49.490.

Slika 21. Broj ugovora trajnog naloga na dan 31. prosinca 2020.

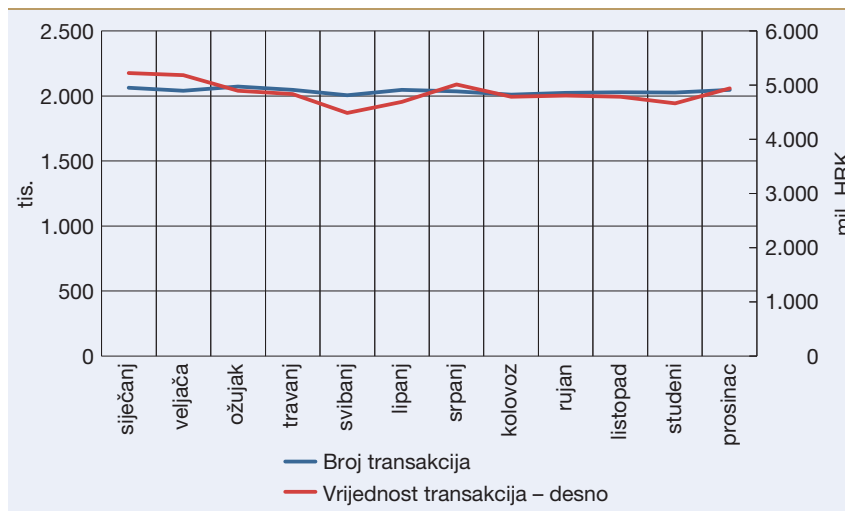
Izvor: HNB

U 2020. godini ukupno je u RH izvršeno 24,5 milijuna transakcija trajnih naloga (u svim valutama) u ukupnoj vrijednosti od 58.545,6 milijuna kuna (preračunato u kune). Od ukupnog broja izvršenih transakcija trajnih naloga njih 99,7% izvršeno je u kunama, a ostatak od 0,3% u ostalim valutama.

Na razini mjeseca prosječno je izvršeno 2,04 milijuna transakcija s prosječnom mjesečnom vrijednosti u iznosu od 4.878,8 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jedne transakcije trajnog naloga iznosila je 2.387 kuna (Slika 22.).

Ukupan broj transakcija trajnog naloga potrošača u kunama u 2020. iznosio je 23,78 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 14.905,8 milijuna kuna. Prosječno je mjesečno izvršeno 1,98 milijuna transakcija s prosječnom mjesečnom vrijednosti u iznosu od 1.242,15 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jedne transakcije trajnog naloga iznosila je 627 kuna (Slika 23.).

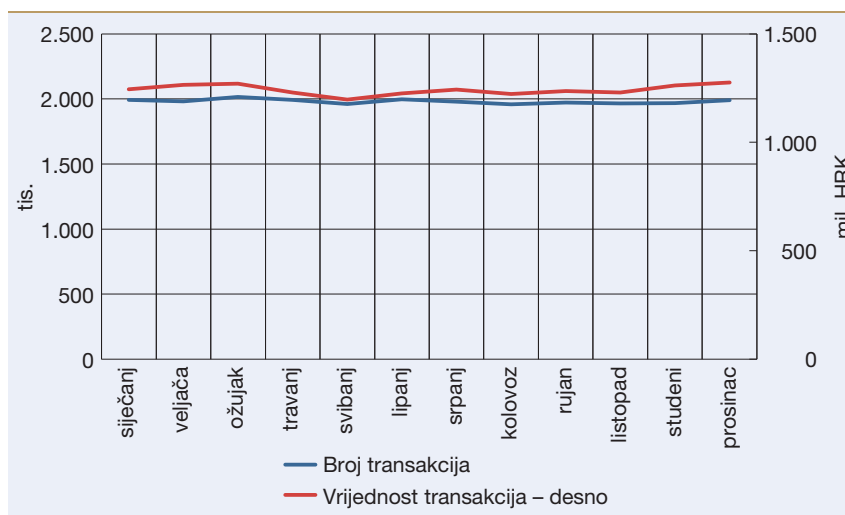
Slika 22. Ukupan broj i vrijednost transakcija trajnog naloga potrošača i poslovnih subjekata

Napomena: Uključeni su trajni nalozi potrošača i poslovnih subjekata u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

Slika 23. Broj i vrijednost transakcija trajnog naloga potrošača

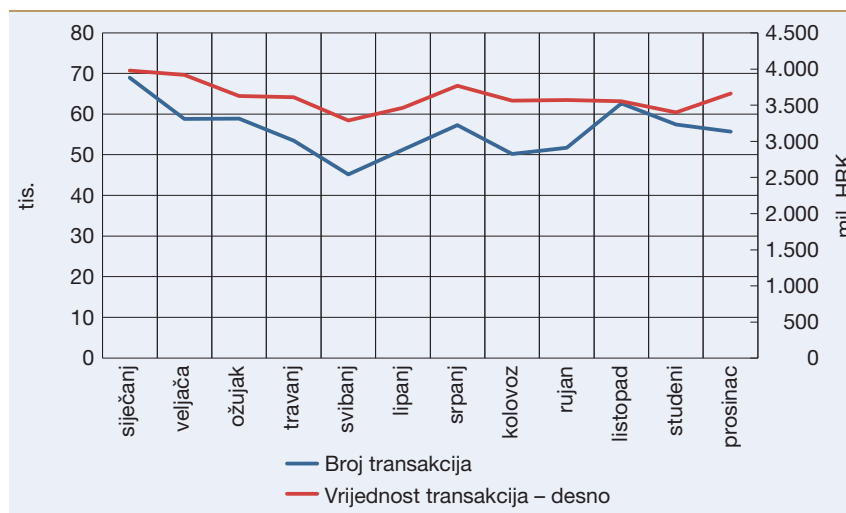
Napomena: Uključeni su trajni nalozi potrošača u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

U istom razdoblju, odnosno u 2020., ukupan je broj transakcija trajnog naloga poslovnih subjekata u kunama iznosio 671.941 s ukupnom vrijednosti u iznosu od 43.410,93 milijuna kuna. Prosječno mjesečno izvršilo se 55.995 transakcija s prosječnom mjesečnom vrijednosti u iznosu od 3.617,58 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jedne transakcije trajnog naloga iznosila je 64.605 kuna (Slika 24.).

Na osnovi usporedbe izvršenih trajnih naloga potrošača i poslovnih subjekata može se zaključiti da se, kao i prethodnih godina, na teret računa potrošača izvršilo značajno više transakcija trajnih naloga (97,3%) u odnosu na račune poslovnih subjekata (2,7%). Međutim, ako se analizira vrijednost izvršenih trajnih naloga, može se zaključiti suprotno,

Slika 24. Broj i vrijednost transakcija trajnog naloga poslovnih subjekata

Napomena: Uključeni su trajni nalozi poslovnih subjekata u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

odnosno vrijednost trajnih naloga izvršenih na teret računa poslovnih subjekata (74,4%) značajno je veća od vrijednosti trajnih naloga izvršenih na teret računa potrošača (25,6%).

Analizom podataka o broju korisnika platnih usluga potrošača koji se koriste uslugom trajnog naloga na teret svojeg računa za plaćanje (pri čemu se korisnik broji kao jedan neovisno o broju sklopljenih ugovora o trajnom nalogu s kreditnom institucijom) utvrđeno je da je njihov udio u odnosu na ukupan broj stanovnika RH iznosio 33,78%, odnosno njih 1.367.303 ima ugovorenu minimalno jednu uslugu trajnog naloga.

Prema broju korisnika platnih usluga poslovnih subjekata koji se koriste uslugom trajnog naloga na teret svojeg računa za plaćanje (pri čemu se korisnik broji kao jedan neovisno o broju sklopljenih ugovora o trajnom nalogu s kreditnom institucijom) utvrđeno je da je njihov udio u odnosu na ukupan broj registriranih poslovnih subjekata u RH iznosio 9,15%, odnosno njih 34.795 ima ugovorenu minimalno jednu uslugu trajnog naloga.

Iz podataka o ukupnom broju i vrijednosti transakcija trajnih naloga u RH (u svim valutama uključujući kune) prema broju korisnika platnih usluga (potrošača i poslovnih subjekata) koji su s kreditnom institucijom sklopili ugovor o trajnom nalogu na teret svojeg računa za plaćanje možemo zaključiti sljedeće:

- prosječan je mjesečni broj transakcija trajnog naloga potrošača 1,45 transakcija s prosječnom mjesečnom vrijednosti u iznosu od 918 kuna

- prosječan mjesečni broj transakcija trajnog naloga poslovnih subjekata iznosio je 1,6 transakcija s prosječnom mjesečnom vrijednosti u iznosu od 104.126 kuna.

4.2. Međunarodni kreditni transferi

Međunarodni kreditni transfer jest platna transakcija kreditnog transfera u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih se jedan pružatelj platnih usluga (primatelja plaćanja ili platitelja) nalazi u RH, a drugi pružatelj platnih usluga (platitelja ili primatelja plaćanja) u drugoj državi članici ili u trećoj državi.

Platnu uslugu međunarodnoga kreditnog transfera u RH na dan 31. prosinca 2020. pružala je 21 kreditna institucija.

4.2.1. Poslani međunarodni kreditni transferi

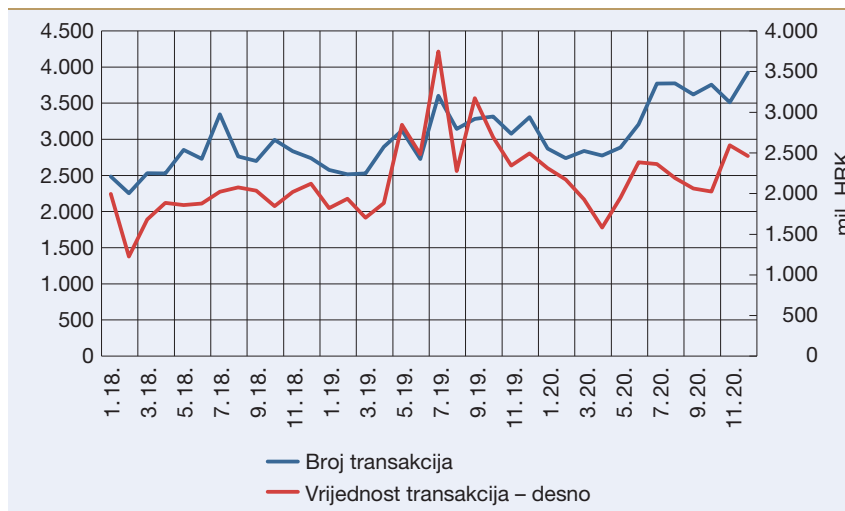
Poslani međunarodni kreditni transferi obuhvaćaju međunarodne platne transakcije na teret računa korisnika platnih usluga (potrošača i poslovnih subjekata), koje je kreditna institucija izvršila/poslala u korist pružatelja platnih usluga primatelja plaćanja koji posluje u drugoj državi članici ili u trećoj državi.

Iz RH u 2020. ukupno je poslano 4,13 milijuna transakcija međunarodnih kreditnih transfera u svim valutama (uključujući kunu) u ukupnoj vrijednosti od 253.122,93 milijuna kuna (preračunato u kune). Na razini mjeseca prosječno je poslano 343.865 transakcija s prosječnom mjesečnom vrijednosti od 21.093,58 milijuna kuna. U odnosu na 2019. ukupan broj poslanih međunarodnih kreditnih transfera u 2020. godini povećao se za 1,29%, dok se ukupna vrijednost u istom razdoblju smanjila za 5,43%.

Od ukupnog broja poslanih međunarodnih kreditnih transfera u 2020. njih 39.668 (0,96%) zadano je u kunama u ukupnoj vrijednosti od 26.016,92 milijuna kuna (10,28%). Na razini mjeseca prosječno je izvršeno 3.306 transakcija s prosječnom mjesečnom vrijednosti od 2.168,08 milijuna kuna (Slika 25.).

Ukupan broj poslanih međunarodnih kreditnih transfera u kunama u 2020. godini povećao se za 9,9% u odnosu na 2019. godinu, dok se njihova ukupna vrijednost u istom razdoblju smanjila za 11,5%.

Slika 25. Ukupni poslani međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u kunama

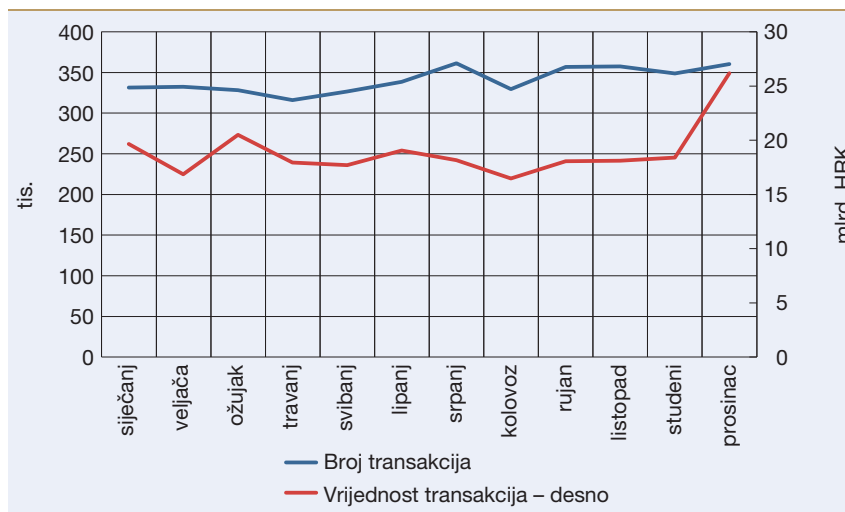

Napomena: Uključeni su poslani međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u kunama.

Izvor: HNB

Istodobno je u RH ukupno poslano 4,09 milijuna transakcija međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune), u ukupnoj vrijednosti od 227.106,01 milijun kuna (preračunato u kune). Na razini mjeseca prosječno je poslano 340.560 transakcija s prosječnom mjesečnom vrijednosti od 18.925,5 milijuna kuna (Slika 26.).

Slika 26. Ukupni poslani međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune)

Napomena: Uključeni su poslani međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune). Podaci se odnose na 2020. godinu.

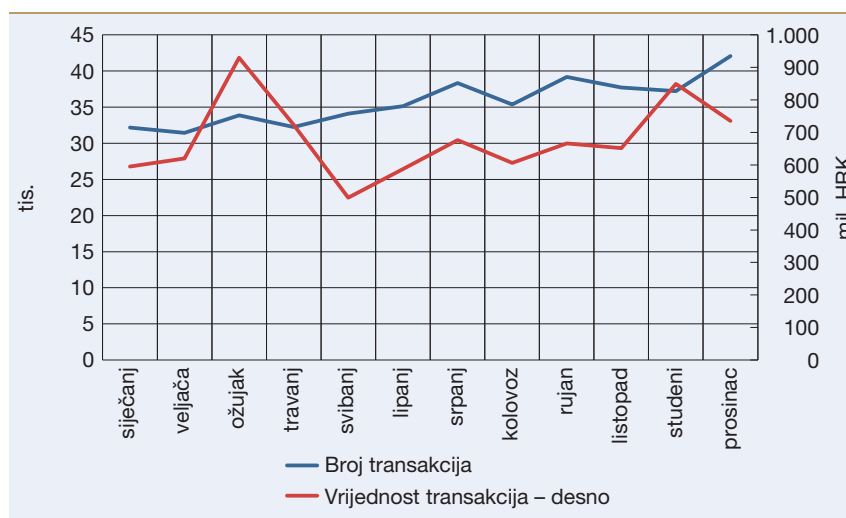
Izvor: HNB

Kada se podaci o ukupnom broju i vrijednosti poslanih međunarodnih kreditnih transfera u svim valutama osim kune analiziraju prema tome jesu li ih zadali potrošači ili poslovni subjekti, vidljivo je da su potrošači u 2020. zadali 428.620 transakcija s ukupnom vrijednosti u iznosu od

8.137,36 milijuna kuna, a poslovni subjekti 3,66 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti u iznosu od 218.968,65 milijuna kuna. Kretanje ukupnog broja i vrijednosti poslanih međunarodnih kreditnih transfera u stranim valutama (sve valute bez kune) po mjesecima za potrošače prikazuje Slika 27., a za poslovne subjekte Slika 28.

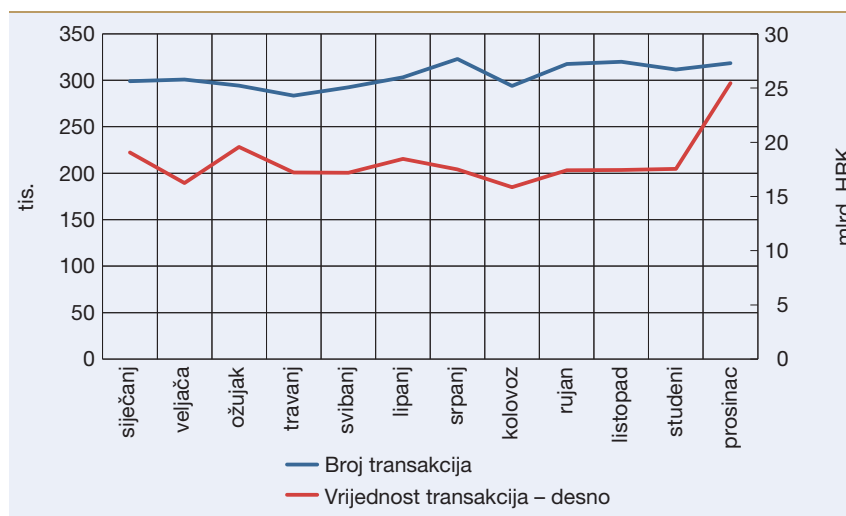
Pritom su potrošači na razini mjeseca prosječno zadali 35.718 transakcija poslanih međunarodnih kreditnih transfera u stranim valutama (sve valute bez kune) s prosječnom mjesečnom vrijednosti od 678,11 milijuna kuna (preračunato u kune). Prosječna mjesečna vrijednost jedne transakcije poslanoga međunarodnog kreditnog transfera u stranoj valuti potrošača iznosila je 18.985 kuna.

Slika 27. Poslani međunarodni kreditni transferi potrošača

Napomena: Uključeni su poslani međunarodni kreditni transferi potrošača u stranim valutama (sve valute bez kune). Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

Slika 28. Poslani međunarodni kreditni transferi poslovnih subjekata

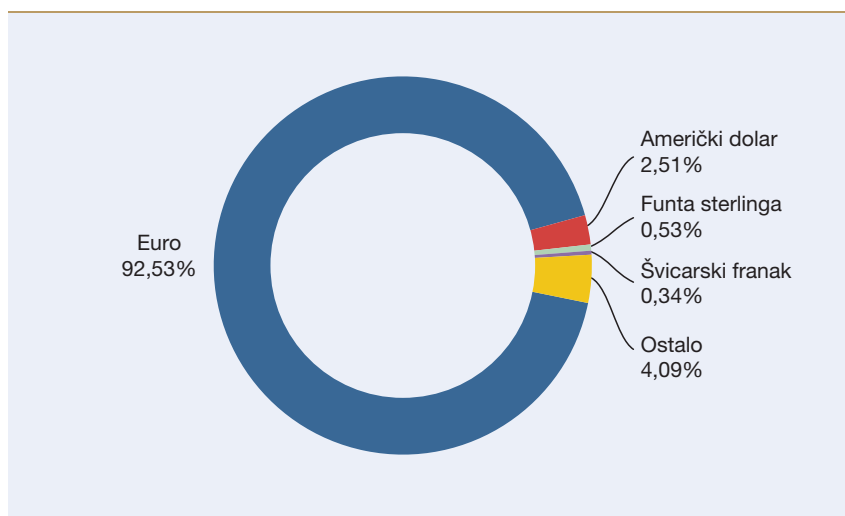

Napomena: Uključeni su poslani međunarodni kreditni transferi poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune). Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

Poslovni subjekti prosječno su na razini mjeseca zadali 304.841 transakciju poslanih međunarodnih kreditnih transfera u stranim valutama (sve valute bez kune) s prosječnom mjesečnom vrijednosti od 18.247,39 milijuna kuna (preračunato u kune). Prosječna vrijednost jedne transakcije poslanoga međunarodnog kreditnog transfera u stranoj valuti poslovnog subjekta iznosila je 59.859 kuna (Slika 28.).

Najveći udio u ukupnom broju transakcija poslanih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata u 2020. imala je valuta euro s 92,53%. Slijede američki dolar s udjelom od 2,51%, funta sterlinga s 0,53% i švicarski franak s 0,34%. Udio od 4,09% odnosi se na sve ostale valute ukupno (Slika 29.).

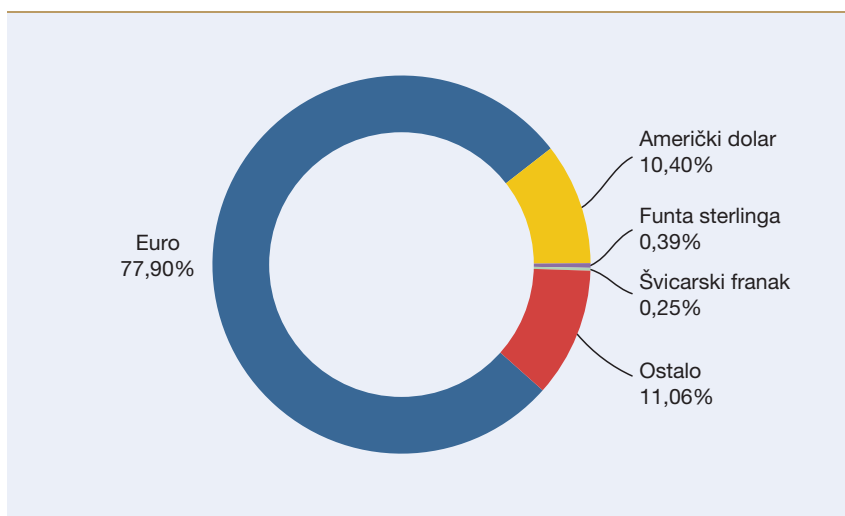
Slika 29. Struktura udjela valuta u ukupnom broju transakcija poslanih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata

Napomena: Struktura udjela valuta ukupno za potrošače i poslovne subjekte. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

Slika 30. Struktura udjela valuta u ukupnoj vrijednosti transakcija poslanih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata

Napomena: Struktura udjela valuta ukupno za potrošače i poslovne subjekte. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

Prema udjelima valuta u ukupnoj vrijednosti transakcija poslanih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata najveći udio imala je valuta euro sa 77,90%. Slijede američki dolar s udjelom od 10,4%, funta sterlinga s 0,39% i švicarski franak s 0,25%. Udio od 11,06% odnosi se na sve ostale valute ukupno (Slika 30.).

4.2.2. Primljeni međunarodni kreditni transferi

Primljeni međunarodni kreditni transferi obuhvaćaju platne transakcije primljene u korist računa korisnika platnih usluga (potrošača i poslovnih subjekata) kod kojih pružatelj platnih usluga platitelja posluje u drugoj državi članici ili u trećoj državi.

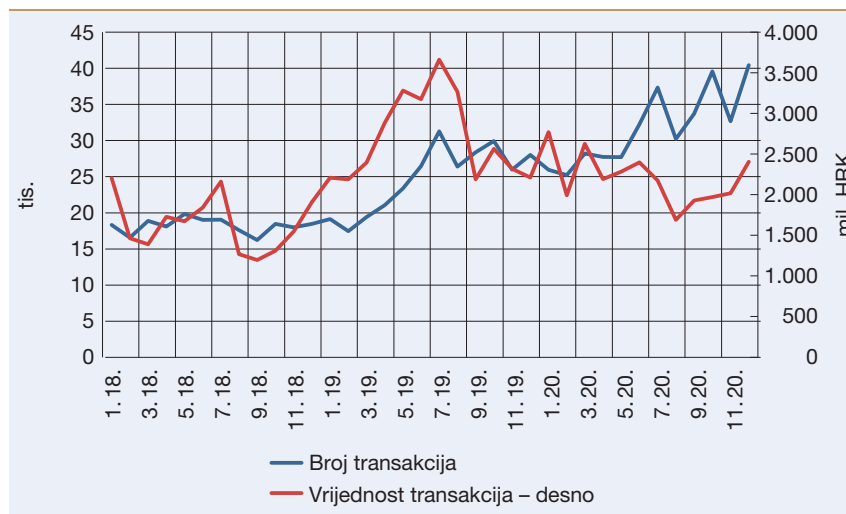
U 2020. ukupno je u RH primljeno 6,75 milijuna međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata u svim valutama (uključujući kunu), čija je ukupna vrijednost preračunato u kune iznosila 242,78 milijardi kuna.

Ukupan broj primljenih međunarodnih kreditnih transfera u svim valutama (uključujući kunu) u 2020. godini smanjio se za 1,86% u odnosu na 2019. godinu, a ukupna vrijednost za 6,28%.

U nastavku se daje detaljna analiza primljenih međunarodnih kreditnih transfera u kunama te u stranim valutama (sve valute bez kune) za potrošače i poslovne subjekte.

U 2020. godini (Slika 31.) u RH ukupno je primljeno 381.033 transakcije međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata u

Slika 31. Ukupni primljeni međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u kunama

Napomena: Uključeni su primljeni međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u kunama.

Izvor: HNB

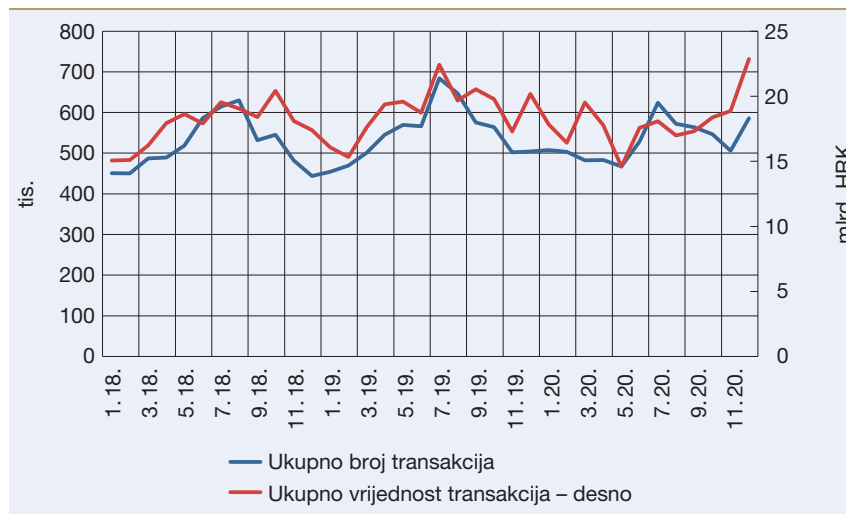
kunama u ukupnoj vrijednosti od 26.459,77 milijuna kuna. Na razini mjeseca prosječno je primljeno 31.753 transakcije s prosječnom mjesečnom vrijednosti od 2.204,98 milijuna kuna.

Ukupan broj primljenih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata u kunama u 2020. godini povećao se za 28,33% u odnosu na 2019. godinu, dok se njihova ukupna vrijednost smanjila za 18,21%.

Istodobno je u RH ukupno primljeno 6,37 milijuna transakcija međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune), u ukupnoj vrijednosti od 216.317,9 milijuna kuna (preračunato u kune). Na razini mjeseca prosječno je primljeno 531.104 transakcije s prosječnom mjesečnom vrijednosti od 18.026,49 milijuna kuna (Slika 32.).

Ukupan broj primljenih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune) u 2020. godini smanjio se za 3,22% u odnosu na 2019. godinu, a njihova ukupna vrijednost za 4,57%.

Slika 32. Ukupni primljeni međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune)

Napomena: Uključeni su ukupni primljeni međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune).

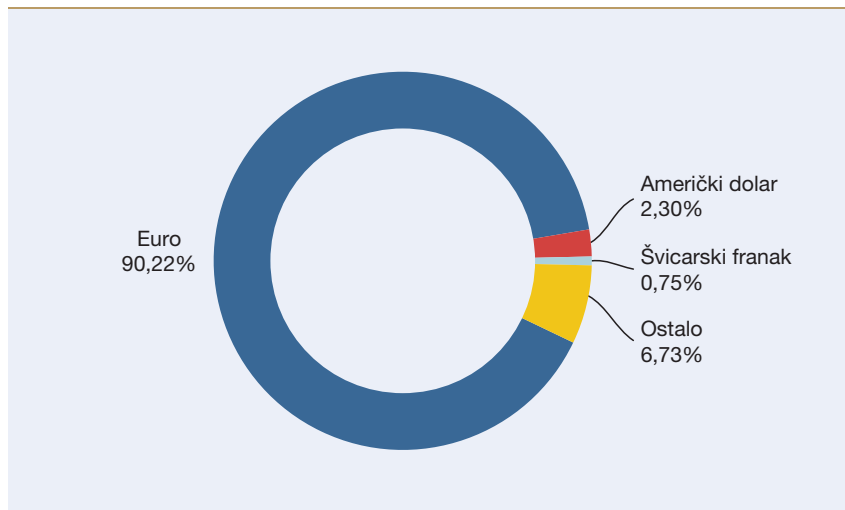
Izvor: HNB

Najveći udio u ukupnom broju transakcija primljenih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata imala je valuta euro s dominantnih 90,22%. Slijede američki dolar s 2,30% i švicarski franak s 0,75%. Udio od 6,73% odnosi se na sve ostale valute ukupno (Slika 33.).

U ukupnoj vrijednosti transakcija primljenih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata najveći udio transakcija

odnosio se na valutu euro sa 77,53%. Slijede američki dolar s udjelom od 9,16% i švicarski franak s 0,49%. Udio od 12,82% odnosi se na sve ostale valute ukupno (Slika 34.).

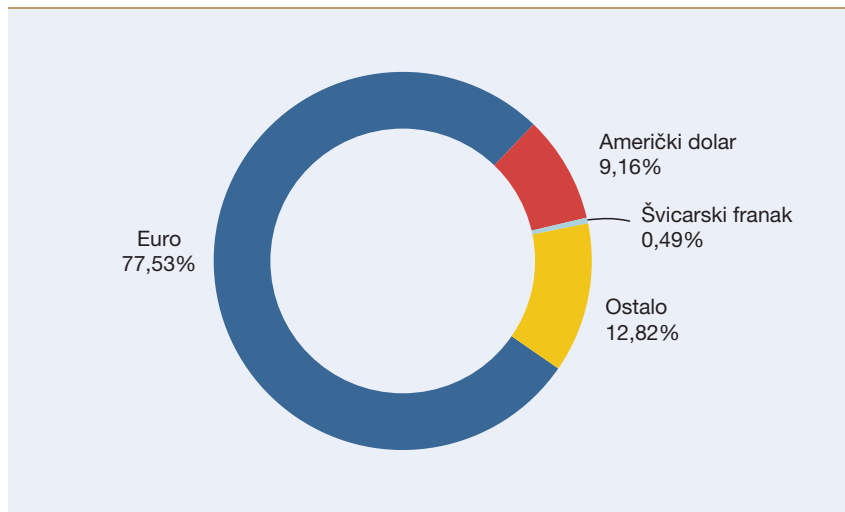
Slika 33. Struktura udjela valuta u ukupnom broju transakcija primljenih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata

Napomena: Struktura udjela valuta ukupno za potrošače i poslovne subjekte. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

Slika 34. Struktura udjela valuta u ukupnoj vrijednosti transakcija primljenih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata

Napomena: Struktura udjela valuta ukupno za potrošače i poslovne subjekte. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

5. Usluga plaćanja računa

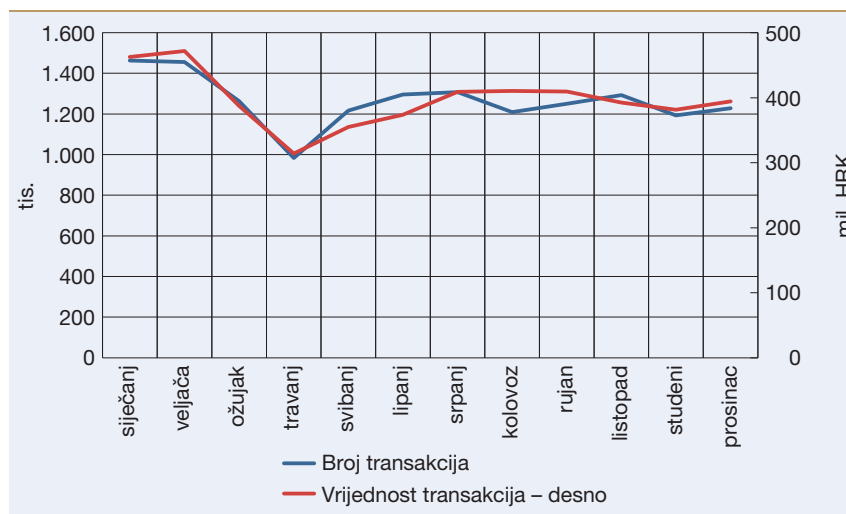
Usluga plaćanja računa jest usluga kod koje kreditna institucija na temelju ugovora s primateljem plaćanja prikuplja novčana sredstva platitelja i prikupljeni iznos stavlja na raspolaganje primatelju plaćanja u vremenskim ciklusima određenima ugovorom (npr. račun za struju, vodu, plin i sl.), a u skladu s odredbama Zakona o platnom prometu kojima se određuju rokovi izvršenja plaćanja.

Uslugu plaćanja računa u Republici Hrvatskoj na dan 31. prosinca 2020. pružalo je 12 kreditnih institucija i jedna institucija za elektronički novac, i to isključivo u kunama.

U RH u 2020. ukupno je izvršeno 15,16 milijuna transakcija korištenjem usluge plaćanja računa u ukupnoj vrijednosti od 4.761,45 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jedne transakcije izvršene tom uslugom iznosila je 314 kuna.

U odnosu na 2019. godinu zabilježen je pad broja transakcija izvršenih korištenjem usluge plaćanja računa u 2020. za 15,96% i vrijednosti za 11,91%, što je većim dijelom uzrokovala činjenica da su poslovnice pružatelja usluge plaćanja računa bile zatvorene jedan dio godine u sklopu mjera stožera za suzbijanje pandemije bolesti COVID-19. Međutim, zanimljivo je da se prosječna vrijednost jedne transakcije izvršene korištenjem usluge plaćanja računa u 2020. povećala za 4,6% u odnosu na 2019.

Slika 35. Broj i vrijednost transakcija usluge plaćanja računa

Napomena: Ukupan broj i vrijednost transakcija usluge plaćanja računa potrošača u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

Kretanje ukupnoga mjesečnog broja i vrijednosti transakcija usluge plaćanja računa u 2020. prikazano je na Slici 35.

Prosječan broj transakcija na razini mjeseca iznosio je 1,26 milijuna transakcija s prosječnom vrijednosti od 396,79 milijuna kuna.

---

6. Novčana pošiljka

Novčana pošiljka jest platna usluga pri kojoj se primaju novčana sredstva od platitelja, bez otvaranja računa za plaćanje na ime platitelja ili primatelja plaćanja, s isključivom svrhom prijenosa odgovarajućeg iznosa novčanih sredstava primatelju plaćanja ili drugom pružatelju platnih usluga za primatelja plaćanja, i/ili se takva novčana sredstva primaju za primatelja plaćanja i stavljaju mu se na raspolaganje.

Podaci o novčanim pošiljkama prikazani u ovoj publikaciji prikupljeni su od kreditnih institucija koje su pružatelji platne usluge novčane pošiljke u skladu sa Zakonom o platnom prometu (ili nastupaju kao zastupnik), Financijske agencije i jedne institucije za platni promet.

Uslugu slanja i primanja novčanih pošiljki u Republici Hrvatskoj u 2020. pružale su četiri kreditne institucije i Financijska agencija.

6.1. Poslane novčane pošiljke

Prikazani su podaci o novčanim pošiljkama koje su potrošači poslali primateljima u RH, kao i izvan RH. Pošiljatelj u RH uvijek predaje kune za izvršenje novčane pošiljke, a isplata je u željenoj valuti u zemlji primatelja.

6.1.1. Poslane nacionalne novčane pošiljke

U 2020. ukupno je u RH poslano 49.472 novčane pošiljke ukupne vrijednosti od 95,02 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jedne transakcije iznosila je 1.921 kunu.

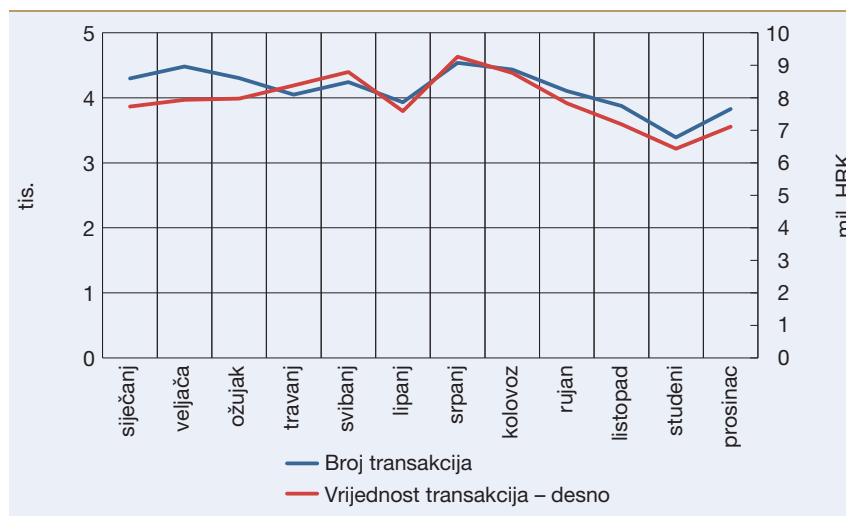
U odnosu na 2019. godinu zabilježeno je značajnije smanjenje broja i vrijednosti poslanih nacionalnih novčanih pošiljki, i to broja za 69,74%, a

vrijednosti za 44,07%, pri čemu je prosječna vrijednost jedne transakcije porasla za 84,89%.

Do evidentiranog smanjenja došlo je djelomično i zato što su dvije institucije prestale pružati uslugu slanja novčane pošiljke.

Analizom kretanja prikazanog broja i vrijednosti poslanih nacionalnih novčanih pošiljki u 2020. (Slika 36.) utvrđeno je kako je prosječan mjesečni broj poslanih novčanih pošiljki u RH iznosio 4.123 s prosječnom vrijednosti od 7,92 milijuna kuna mjesečno.

Slika 36. Poslane nacionalne novčane pošiljke

Napomena: Uključene su poslane nacionalne novčane pošiljke potrošača u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu. Izvor: HNB

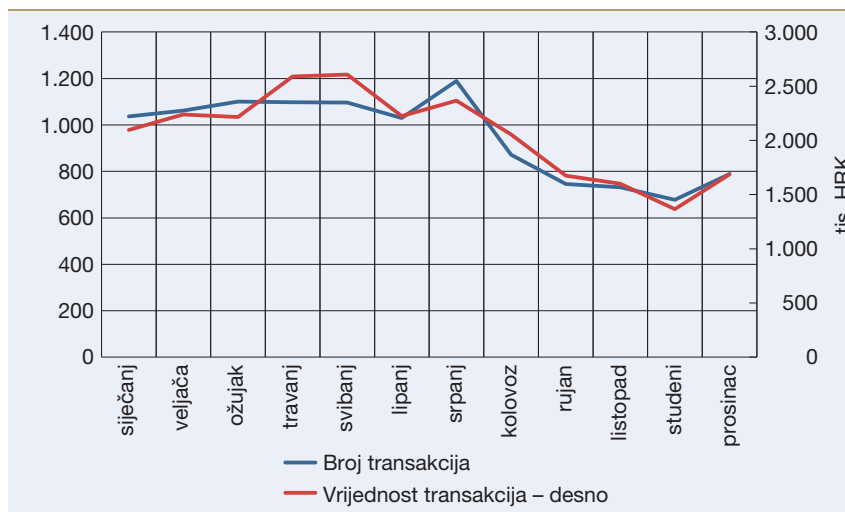
6.1.2. Poslane međunarodne novčane pošiljke

Međunarodne novčane pošiljke obuhvaćaju međunarodne i prekogranične platne transakcije u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih se pružatelj platnih usluga platitelja nalazi u RH, a pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja u trećoj državi ili drugoj državi članici.

U 2020. ukupno je poslano 11.428 međunarodnih novčanih pošiljki ukupne vrijednosti 24,72 milijuna kuna (Slika 37.). Prosječna vrijednost jedne poslane međunarodne novčane pošiljke iznosila je 2.163 kune.

U odnosu na 2019. godinu broj poslanih međunarodnih novčanih pošiljki smanjio se za 20,68%, a njihova vrijednost za 13,87%. Navedeno smanjenje također se može pripisati podatku da u odnosu na 2019. dvije institucije manje pružaju usluge slanja novčane pošiljke u RH. Prosječna vrijednost jedne poslane međunarodne novčane pošiljke porasla je za 8,6% u 2020. u odnosu na godinu prije.

Slika 37. Poslane međunarodne novčane pošiljke

Napomena: Uključene su poslane međunarodne novčane pošiljke potrošača u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu. Izvor: HNB

6.2. Primljene novčane pošiljke

Prikazani su podaci o novčanim pošiljkama koje su potrošači primili od pošiljatelja izvan RH.

U RH potrošači mogu primiti novčanu pošiljku iz svih zemalja svijeta, i to u svim valutama, s tim da je valuta isplate uvijek kuna.

U 2020. potrošači su ukupno primili iz inozemstva 201.047 novčanih pošiljki u različitim valutama (uključujući kunu), ukupne vrijednosti 423.197.745 kuna (preračunato u kune).

U nastavku se daje detaljniji prikaz primljenih međunarodnih novčanih pošiljki u kunama i u stranim valutama s posebnom analizom pet najzastupljenijih valuta.

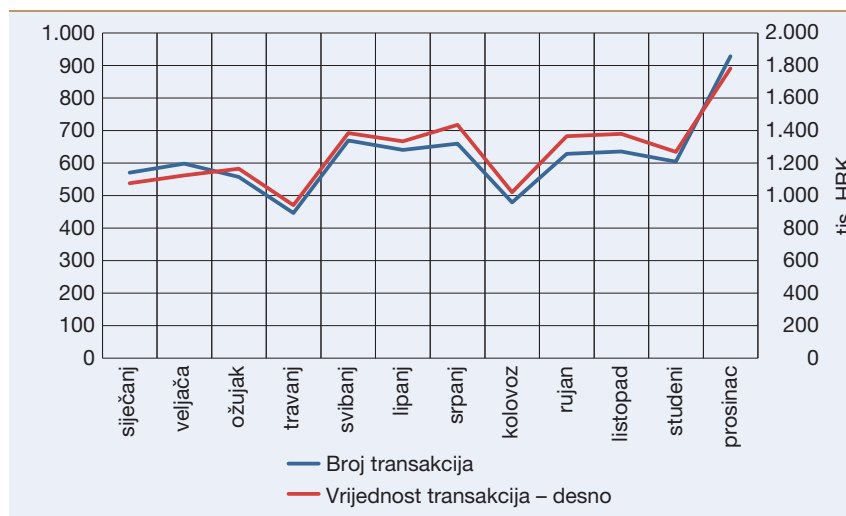
6.2.1. Primljene međunarodne novčane pošiljke koje su poslone u kunama

U 2020. potrošači su ukupno iz inozemstva primili 7.419 novčanih pošiljki poslanih u kunama, ukupne vrijednosti od 15,28 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jedne novčane pošiljke iznosila je 2.059 kuna.

U odnosu na 2019. broj primljenih međunarodnih novčanih pošiljki u kunama smanjio se za 10,34%, a vrijednost za 5,3%. Prosječna vrijednost jedne primljene međunarodne novčane pošiljke u kunama povećala se za 5,64% u 2020. u odnosu na prethodnu godinu.

Prosječno je mjesečno primljeno 618 međunarodnih novčanih pošiljki s prosječnom mjesečnom vrijednosti od 1,27 milijuna kuna.

Slika 38. Primljene međunarodne novčane pošiljke koje su poslone u kunama

Napomena: Uključene su primljene međunarodne novčane pošiljke potrošača poslone u kunama. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

6.2.2. Primljene međunarodne novčane pošiljke u stranim valutama

U 2020. potrošači su ukupno primili 193.628 novčanih pošiljki iz inozemstva u stranim valutama (sve valute osim kune), što je preračunato u kune iznosilo 407,92 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jedne primljene međunarodne novčane pošiljke u stranim valutama iznosila je 2.107 kuna.

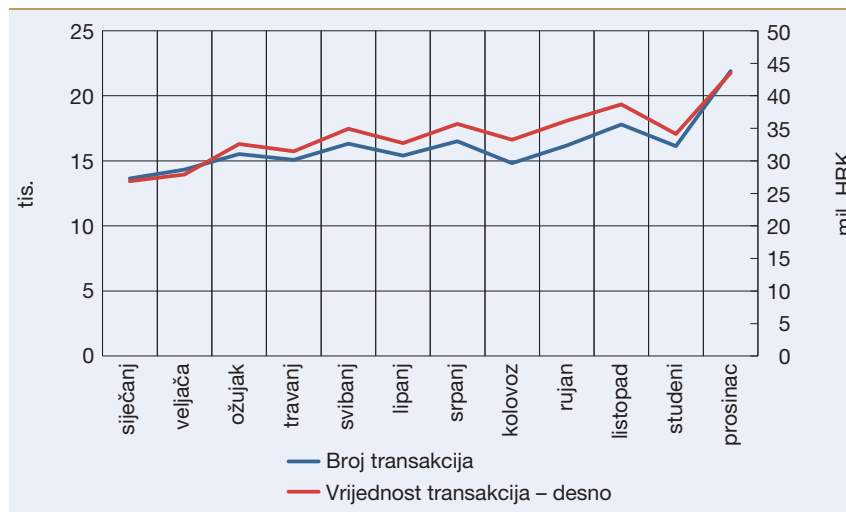
U odnosu na 2019. godinu broj primljenih međunarodnih novčanih pošiljki u stranim valutama smanjen je za 1,85%, dok je njihova vrijednost porasla za 5,41%. Prosječna vrijednost jedne primljene novčane pošiljke u stranim valutama porasla je za 7,39%.

Prosječno je mjesečno primljeno 16.136 novčanih pošiljki u stranim valutama, koje su preračunato u kune imale prosječnu mjesečnu vrijednost od 33,99 milijuna kuna.

Iz komunikacije s izvještajnim obveznicima proizlazi da se primljene novčane pošiljke uglavnom odnose na inozemne mirovine te pomoći i poklone rodbine i prijatelja iz inozemstva.

Slika 39. Primljene međunarodne novčane pošiljke u stranim valutama (sve valute bez kune)

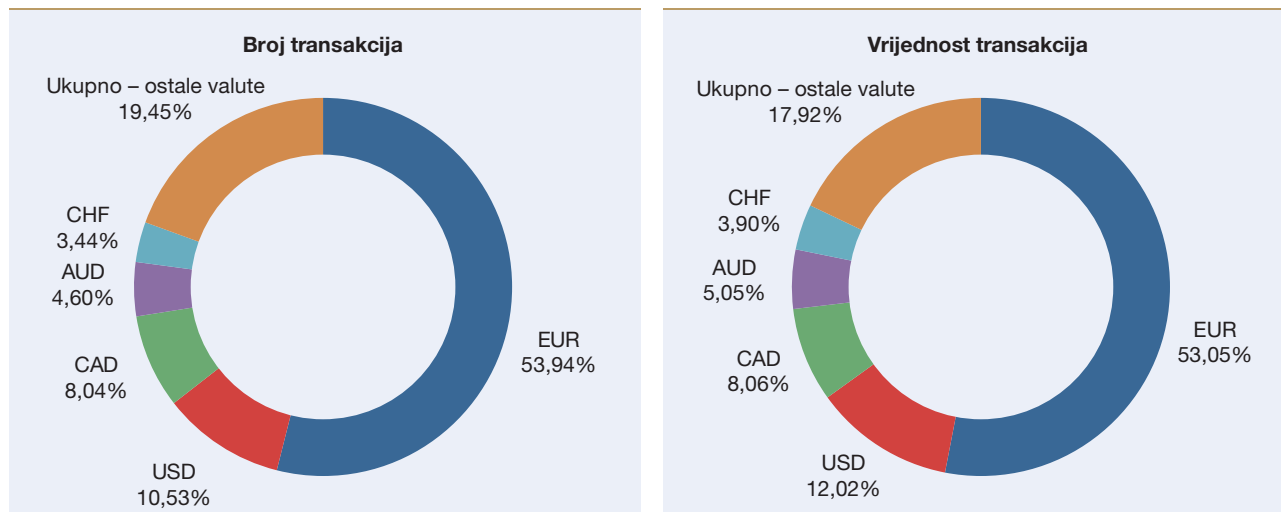
Napomena: Uključene su primljene međunarodne novčane pošiljke potrošača poslana u stranim valutama (sve valute bez kune), preračunato u kune. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

6.2.3. Primljene međunarodne novčane pošiljke u pet najzastupljenijih valuta

Kada se primljene međunarodne novčane pošiljke analiziraju po valutama, dolazi se do zaključka da su najveći broj i najveća vrijednost primljenih novčanih pošiljki u RH iz inozemstva bili inicirani/zadani u eurima, a slijede ih američki dolar, kanadski dolar, australski dolar i švicarski franak. Pritom pet najzastupljenijih valuta u odnosu na sve druge valute čini 80,55% u broju i 82,09% u vrijednosti ukupno primljenih međunarodnih novčanih pošiljki.

Najzastupljeniji je euro, koji ima udio od 53,94% u broju i 53,05% u ukupnoj vrijednosti primljenih međunarodnih novčanih pošiljki.

Slika 40. Udjeli pet najzastupljenijih valuta u primljenim novčanim pošiljkama

Napomena: Udjeli pet najzastupljenijih valuta u primljenim novčanim pošiljkama u 2020. godini.
Izvor: HNB

---

7. Izravno terećenje

Izravno terećenje jest platna usluga kojom se tereti platitelj račun za plaćanje, pri čemu platnu transakciju inicira primatelj plaćanja na osnovi suglasnosti platitelja dane svom pružatelju platnih usluga, primatelju plaćanja ili pružatelju platnih usluga primatelja plaćanja.

Platnu uslugu izravnog terećenja na dan 31. prosinca 2020. u RH pružalo je 17 kreditnih institucija.

Broj suglasnosti o izravnom terećenju prikazuje se kao ukupan broj aktivnih suglasnosti o izravnom terećenju na posljednji dan izvještajnog razdoblja, tj. mjeseca.

U publikaciji su prikazane suglasnosti za izravno terećenje i platne transakcije izravnog terećenja dane i izvršene u korist računa za plaćanje drugoga korisnika usluge, najčešće komunalnog poduzeća (npr. računi za struju, vodu, plin i sl.), kao i u korist same kreditne institucije (npr. naplata troškova po kartici s odgođenom naplatom kada je izdavatelj platne kartice ujedno pružatelj platnih usluga koji vodi račun platitelja).

Suglasnosti se broje prema broju primatelja plaćanja (vjerovnika) po jednom platitelju, bez obzira na broj računa za plaćanje platitelja koji se terete i bez obzira na to je li jednim ugovorom dana suglasnost za izvršenje izravnih terećenja u korist više primatelja plaćanja (vjerovnika). Kada jedan platitelj daje novim ili istim ugovorom drugu suglasnost istom primatelju plaćanja, to se broji kao dvije suglasnosti (npr. dana suglasnost za izravno terećenje za mjesečne troškove fiksnog telefona za stan i vikendicu).

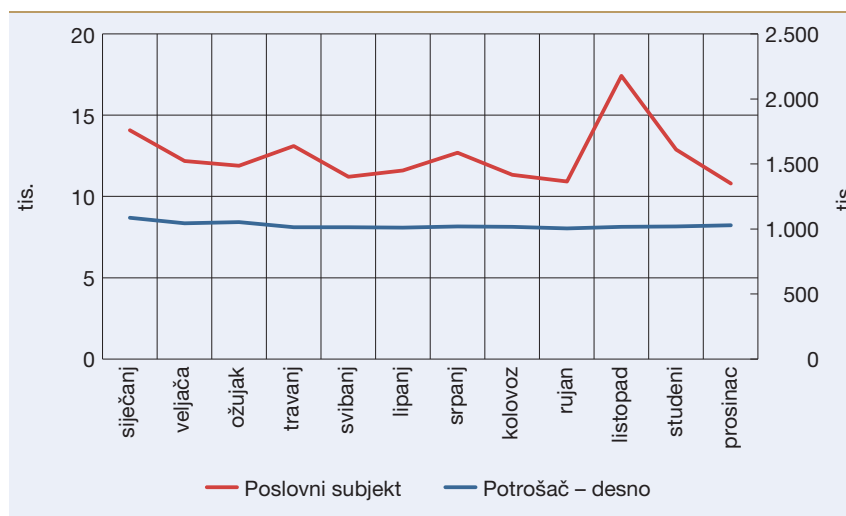
Suglasnosti se razlikuju ovisno o vrsti primatelja plaćanja te se tako dijele na suglasnosti dane "U korist korisnika usluge" (npr. komunalna poduzeća za isporuku struje, vode, plina i sl.) i suglasnosti "U korist kreditne institucije" (npr. naplata troškova po kartici s odgođenom naplatom kada je izdavatelj platne kartice kreditna institucija koja vodi račun za plaćanje platitelja).

7.1. Broj računa i korisnika usluge izravnog terećenja i danih suglasnosti

Slika 41. upućuje na to da se uslugom izravnog terećenja s aspekta platitelja puno češće koriste potrošači u odnosu na poslovne subjekte.⁵

Prosječni mjesečni broj suglasnosti potrošača za uslugu izravnog terećenja u 2020. iznosio je 1.025.699, a za poslovne subjekte 12.502. Navedeno znači smanjenje ukupnog broja suglasnosti potrošača u odnosu na 2019. za 22%, a poslovnih subjekata za 2%.

Slika 41. Broj suglasnosti za izravno terećenje

Napomena: Prikaz broja suglasnosti za izravno terećenje u 2020. godini.
Izvor: HNB

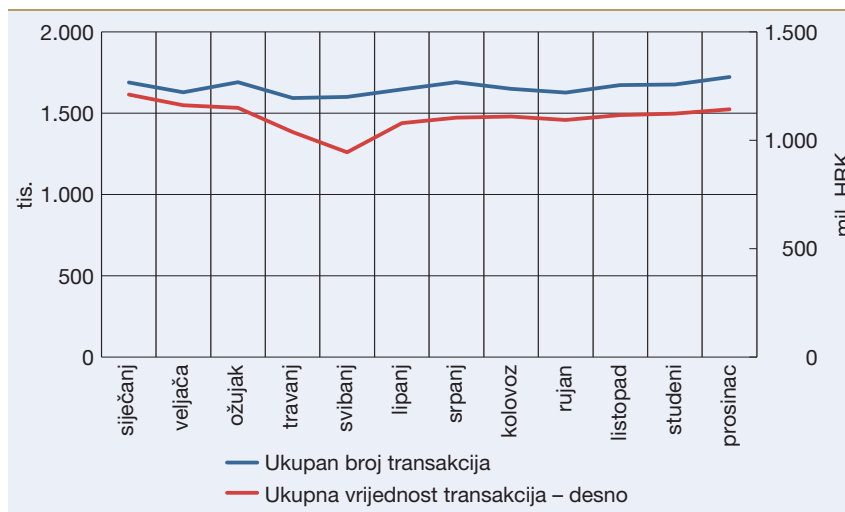
Kad govorimo o broju korisnika usluge izravnog terećenja koji su dali suglasnosti za izvršenje izravnih terećenja, kao i broja računa za koje je ugovorena ova usluga, omjer je također u korist potrošača. Na dan 31. prosinca 2020. evidentirano je 672.322 potrošača korisnika usluge izravnog terećenja, a koja je ugovorena na teret njihovih 596.617 računa za plaćanje. S druge strane, na isti su dan 2.056 poslovnih subjekata bili korisnici usluge izravnog terećenja.

7.2. Broj i vrijednost transakcija izravnog terećenja

Na Slici 42. prikazana su terećenja računa za plaćanje potrošača i poslovnih subjekata na osnovi naloga za izravno terećenje primljenih od primatelja plaćanja koji posluje u RH u 2020.

⁵ Ne uključuju se podaci dostavljeni od institucija za elektronički novac koje ujedno obavljaju djelatnost telekomunikacijskih usluga.

Slika 42. Ukupan broj i vrijednost transakcija izravnih terećenja

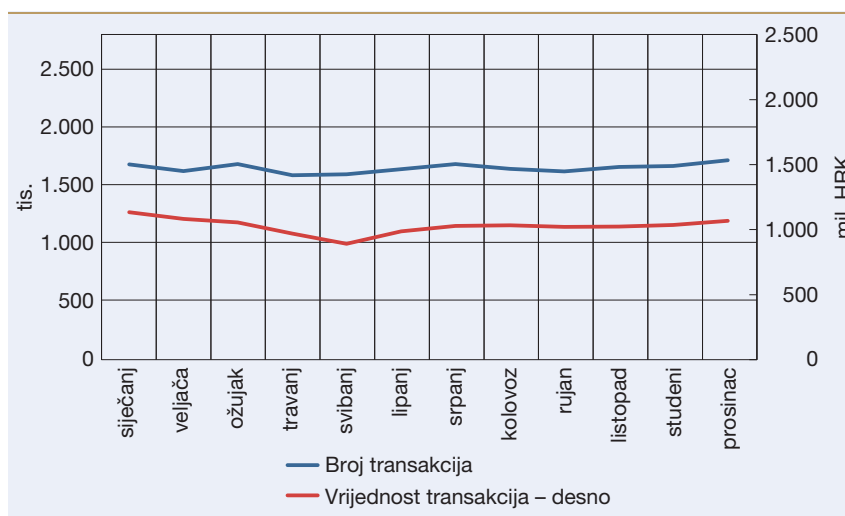
Napomena: Ukupan broj i vrijednost transakcija izravnih terećenja računa za plaćanje potrošača i poslovnih subjekata izvršenih u svim valutama (uključujući i kunu), preračunato u kune. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

U 2020. godini ukupno je u RH izvršeno 19,89 milijuna transakcija izravnog terećenja računa za plaćanje u svim valutama (preračunato u kune) u ukupnoj vrijednosti od 13.274,34 milijuna kuna. Prosječna vrijednost jednoga izravnog terećenja iznosila je 667 kuna.

Podaci o broju i vrijednosti transakcija izravnih terećenja (slike 43. i 44.) također upućuju na to da se potrošači u znatno većoj mjeri koriste uslugom izravnog terećenja u odnosu na poslovne subjekte.

Tako je u 2020. u RH ukupno izvršeno 19,74 milijuna izravnih terećenja na teret računa za plaćanje potrošača i 154.792 na teret računa za plaćanje poslovnih subjekata. Ukupna vrijednost izvršenih izravnih

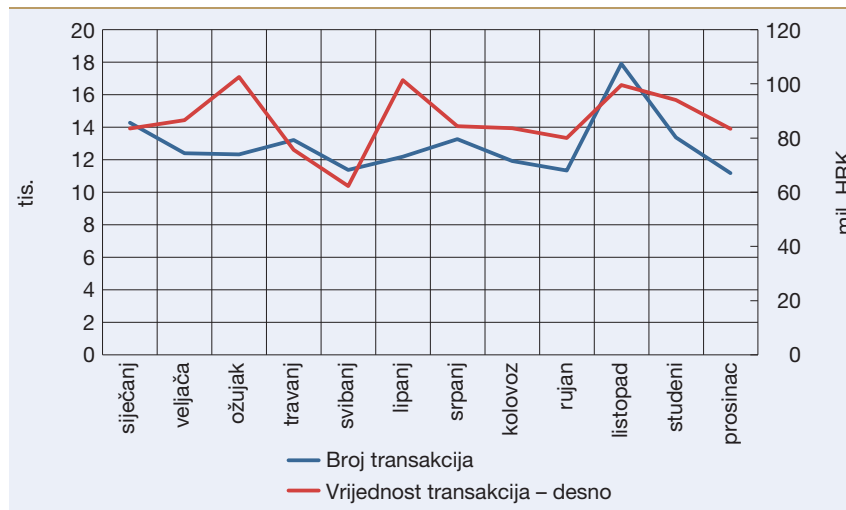
Slika 43. Broj i vrijednost transakcija izravnih terećenja potrošača

Napomena: Broj i vrijednost transakcija izravnih terećenja računa za plaćanje potrošača izvršenih u svim valutama (uključujući i kunu), preračunato u kune. Podaci se odnose na 2020. godinu.
Izvor: HNB

terećenja na teret računa potrošača iznosila je 12.237,15 milijuna kuna, dok je na teret računa poslovnih subjekata iznosila 1.037,18 milijuna kuna.

Slika 44. Broj i vrijednost transakcija izravnih terećenja poslovnih subjekata

Napomena: Broj i vrijednost transakcija izravnih terećenja računa za plaćanje poslovnih subjekata izvršenih u svim valutama (uključujući i kunu), preračunato u kune. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

7.3. Prosječan broj i vrijednost transakcija izravnog terećenja

U 2020. svaki mjesec prosječno je izvršeno 1,64 milijuna transakcija izravnog terećenja računa potrošača i 12.899 transakcija izravnog terećenja računa poslovnih subjekata. Prosječna mjesečna vrijednost izvršenih transakcija izravnog terećenja računa potrošača iznosila je 1.019,76 milijuna kuna, dok je za poslovne subjekte iznosila 86,43 milijuna kuna (slike 43. i 44.).

7.4. Prosječan broj i vrijednost izravnih terećenja po korisniku i računu

Kada se usporedi prosječan broj i vrijednost izvršenih transakcija izravnog terećenja po računima za koje je ugovorena usluga izravnog terećenja, tj. korisniku, može se zaključiti da je u 2020. godini prosječan mjesečni broj transakcija izravnog terećenja po jednom računu potrošača iznosio 2,5 transakcije s prosječnom mjesečnom vrijednosti od 1.516,8 kuna. S druge strane, poslovni subjekti u 2020. imali su evidentirano svaki mjesec prosječno 6,3 izravna terećenja, prosječne mjesečne vrijednosti od 42.038,9 kuna.

---

8. Računi

U ovom poglavlju detaljnije se analizira broj računa za plaćanje potrošača i poslovnih subjekata otvorenih kod kreditnih institucija te se daje prikaz broja računa za plaćanje i broja korisnika prema platnoprometnim servisima (uslugama), odnosno prema ugovorenim načinima plaćanja korisnika kod kreditne institucije.

Račun za plaćanje jest račun koji vodi pružatelj platnih usluga na ime jednog ili više korisnika platnih usluga i koji se koristi za izvršavanje platnih transakcija, a uključuje transakcijski račun i drugi platni račun.

8.1. Transakcijski račun i drugi platni račun

Transakcijski račun jest tekući račun odnosno žiroračun koji je uređen Zakonom o platnom prometu, a s obzirom na valutu transakcijski račun može biti jednovalutni i multivalutni.

Drugi platni račun jest bilo koji račun koji vodi pružatelj platnih usluga na ime jednog ili više korisnika platnih usluga i koristi se za izvršavanje platnih transakcija, a ne može se svrstati u kategoriju transakcijskih računa. U druge platne račune ubrajaju se svi računi za plaćanje koji nisu transakcijski, a s kojih je moguće neometano izvršiti platnu transakciju. Drugi platni računi ne razlikuju se po statusu ovisno o tome imaju li ili nemaju odobreno prekoračenje. Stoga su u ovoj publikaciji prikazani podaci samo o ukupnom broju otvorenih drugih platnih računa te broju blokiranih računa na posljednji dan u mjesecu.

Na dan 31. prosinca 2020. evidentirano je ukupno 8.205.616 računa za plaćanje potrošača i 410.286 računa za plaćanje poslovnih subjekata. Od ukupnog broja računa za plaćanje njih 94,8% jesu transakcijski računi, dok drugi platni računi imaju udio od 5,2%.

Tablica 5. Broj računa potrošača i poslovnih subjekata na dan 31. prosinca 2020.

Vrsta računa	Potrošač	Poslovni subjekt
Transakcijski račun	7.762.363	408.305
Drugi platni račun	443.253	1.981
Ukupno	8.205.616	410.286

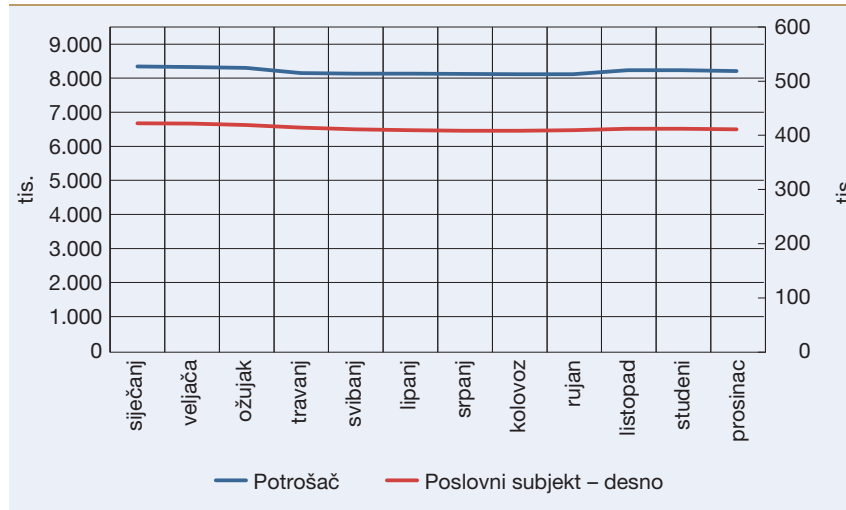
Napomena: Uključeni su blokirani računi na dan 31. prosinca 2020. Nisu uključeni računi kreditnih institucija i Fine.

Izvor: HNB

Od ukupnog broja transakcijskih računa njih 7.762.363 bili su računi potrošača i 408.305 računi poslovnih subjekata.

Kretanje ukupnog broja računa potrošača i poslovnih subjekata po mjesecima prikazano je na Slici 45.

Slika 45. Ukupan broj računa za plaćanje potrošača i poslovnih subjekata

Napomena: Prikaz ukupnog broja računa potrošača i poslovnih subjekata u 2020. godini (nisu uključeni računi kreditnih institucija i Fine).

Izvor: HNB

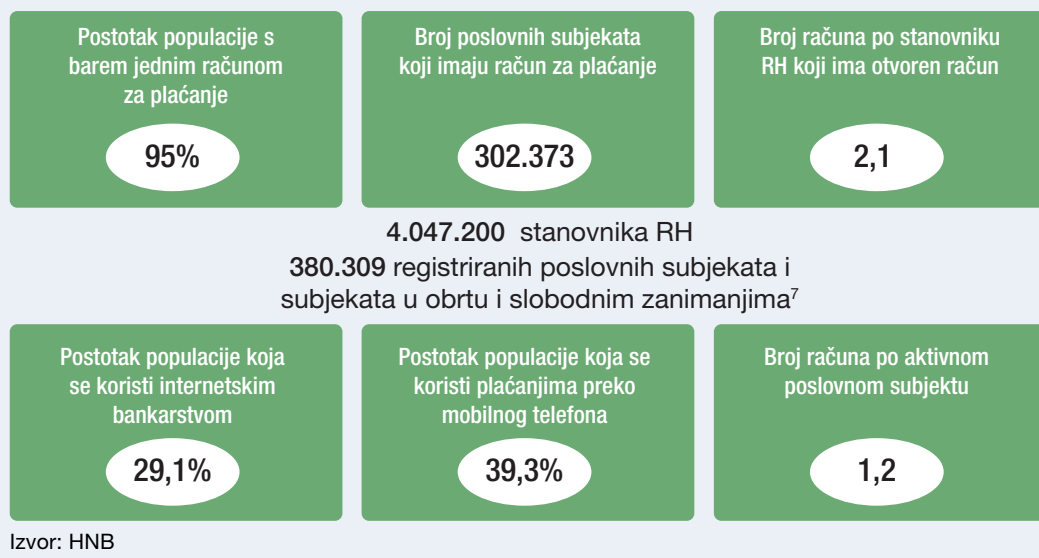
Na dan 31. prosinca 2020. ukupno 3.845.071 stanovnik RH (potrošač) imao je otvoren barem jedan račun za plaćanje kod kreditne institucije u RH. U odnosu na ukupan broj stanovnika u RH (4.047.200⁶) može se zaključiti da 95% stanovnika ima barem jedan račun za plaćanje kod kreditne institucije.

Na isti dan, od ukupno 380.309 poslovnih subjekata koji posluju u RH, njih 302.373 imala su otvoren račun za plaćanje kod kreditne institucije u RH.

Kada se prethodno navedeni podaci stave u omjer s ukupnim brojem evidentiranih računa za plaćanje potrošača i poslovnih subjekata na dan 31. prosinca 2020. (Tablica 5.), dolazi se do zaključka da svaki stanovnik RH (potrošač) ima prosječno dva računa za plaćanje (2,1) te da svaki poslovni subjekt u RH ima prosječno 1,4 računa za plaćanje.

6 Državni zavod za statistiku, priopćenje "Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2020.", 9. veljače 2021.

Okvir 2. Pregled broja korisnika računa za plaćanje i platnih servisa na dan 31. prosinca 2020.

8.2. Broj korisnika prema platnoprmetnim servisima

U Tablici 6. prikazan je ukupan broj korisnika potrošača i poslovnih subjekata prema platnoprmetnim servisima (u nastavku teksta: platni servis), odnosno prema ugovorenim načinima plaćanja korisnika na teret računa otvorenih kod kreditne institucije.

Korisnik svakoga pojedinačnoga platnog servisa, tj. načina plaćanja prikazanih u Tablici 6. računa se samo jedanput, odnosno ako se korisnik istom uslugom (načinom plaćanja) koristi u dvije ili više kreditnih institucija, prikazan je kao jedan korisnik.

Tablica 6. Broj korisnika prema platnim servisima

Opis načina plaćanja	Potrošač	Poslovni subjekt	Ukupno
Internetsko bankarstvo	1.177.185	185.675	1.362.860
Mobilno bankarstvo	1.589.746	113.650	1.703.396
Telebanking	0	220	220
E-račun	44.302	36	44.338
Izravno terećenje	672.322	2.056	674.378
Trajni nalog	1.367.303	34.795	1.402.098

Napomena: Stanje na dan 31. prosinca 2020.
Izvor: HNB

Pod brojem korisnika prikazanih u Tablici 6. podrazumijeva se podatak o ukupnom broju korisnika platnih usluga (potrošača i poslovnih subjekata) koji su s kreditnom institucijom ugovorili sljedeće načine plaćanja (platne servise) na teret svojeg računa za plaćanje:

⁷ Državni zavod za statistiku, priopćenje "Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2020.", 9. veljače 2021.

- **Internetsko bankarstvo** – evidentira se ukupan broj korisnika platnih usluga koji su s kreditnom institucijom ugovorili korištenje internetskog bankarstva, bez obzira na broj tokena koje im je kreditna institucija izdala.
- **Mobilno bankarstvo** – evidentira se ukupan broj korisnika platnih usluga koji su s kreditnom institucijom ugovorili korištenje aplikacije instalirane na mobilnom telefonu.
- **Telebanking** – evidentira se ukupan broj korisnika platnih usluga koji su s kreditnom institucijom ugovorili korištenje telebankinga.
- **E-račun** – evidentira se ukupan broj korisnika platnih usluga (platitelja) koji su s kreditnom institucijom ugovorili korištenje e-računa.
- **Izravno terećenje** – evidentira se ukupan broj korisnika platnih usluga (platitelja) koji su dali suglasnost za izravno terećenje svojeg/svojih računa za plaćanje koji/koje vodi kreditna institucija.
- **Trajni nalog** – evidentira se ukupan broj korisnika platnih usluga (platitelja) koji su s kreditnom institucijom sklopili ugovor o trajnom nalogu.

Podaci navedeni u Tablici 6. upućuju na to da se potrošači u RH najviše koriste uslugom mobilnog bankarstva, tzv. m-banking uslugom (41,3%), uslugom trajnog naloga (35,6%), internetskim bankarstvom (30,6%) i potom izravnog terećenja (17,5%), dok e-račun (1,2%) zauzima manji udio u odnosu na druge načine plaćanja.

Kod poslovnih subjekata internetsko bankarstvo očekivano je najzastupljenije s udjelom od 61,4%, slijedi usluga mobilnog bankarstva s udjelom od 37,6% te potom trajni nalog (11,5%), dok se e-račun (0,01%) i nadalje vrlo rijetko koristi.

Broj korisnika mobilnog bankarstva kao načina plaćanja u 2020. porastao je u odnosu na 2019. za 21,4% kod potrošača i 16,1% kod poslovnih subjekata. Također, u odnosu na 2019. godinu primjetljiv je porast broja korisnika internetskog bankarstva u 2020. za 9,7% kod potrošača i za 1,2% kod poslovnih subjekata.

Tablica 7. Platni servisi (usluge) povezani s računom za plaćanje na dan 31. prosinca 2020.

Broj platnih servisa (usluga)	Potrošač	Poslovni subjekt
1	1.454.896	72.123
2	860.136	136.769
3	796.103	81.021
4 i više	733.936	12.460

Napomena: Prikaz broja platnih servisa (usluga) kojima se koriste klijenti kreditnih institucija.
Izvor: HNB

Pod jednim platnim servisom (uslugom) prikazan je broj potrošača i poslovnih subjekata koji kod kreditne institucije imaju otvoren samo račun za plaćanje.

Iz Tablice 7. vidljivo je da ukupno 1.454.896 (37,84%) potrošača i 72.123 (23,85%) poslovna subjekta imaju otvoren račun za plaćanje kod kreditne institucije, ali se ne koriste nijednim drugim platnim servisom (tj. uslugom poput internetskog ili mobilnog bankarstva, izravnog terećenja, trajnog naloga itd.).

Najveći broj potrošača uz račun za plaćanje koristi se još jednim platnim servisom (uslugom), njih 860.136 ili 22,4% od ukupnog broja imatelja računa za plaćanje (3.845.071). Broj poslovnih subjekata koji se uz račun za plaćanje koriste još jednim platnim servisom iznosi 136.769 ili 45,2% od ukupnog broja imatelja računa za plaćanje (302.373).

Ako se broj korištenih platnih servisa (usluga) prikazanih u Tablici 7. analizira prema strukturi, tj. vrsti platnih servisa (usluga) kojima se korisnici (potrošači ili poslovni subjekti) najviše koriste, dolazi se do podatka da se potrošači koji uz račun za plaćanje koriste samo jedan platni servis (uslugu) najčešće koriste trajnim nalogom, odnosno njih ukupno 361.926 ili 42,1% te potom slijedi mobilno bankarstvo, odnosno takvih je potrošača ukupno 296.029 ili 34,4%. Poslovni subjekti koji se uz račun za plaćanje služe samo jednim platnim servisom (uslugom) najčešće se koriste internetskim bankarstvom, njih ukupno 96.996 ili 70,9%.

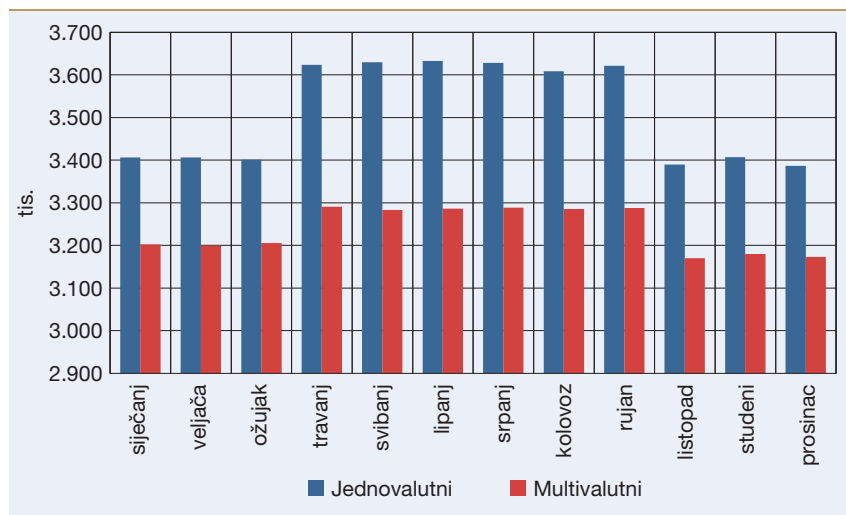
8.3. Jednovalutni i multivalutni računi

Računi za plaćanje koje vode kreditne institucije s obzirom na valutu mogu biti jednovalutni i multivalutni. Jednovalutni računi jesu računi na kojima banke vode novčana sredstva korisnika u jednoj valuti – najčešće kuni ili euru. S druge strane, na multivalutnim računima korisnici mogu imati sredstva u više različitih valuta. U Hrvatskoj najčešće multivalutni račun omogućuje držanje sredstava samo u stranim valutama. Međutim, na nekim multivalutnim računima mogu se držati sredstva u kunama zajedno s drugim stranim valutama. Klasični devizni računi koje nude kreditne institucije u RH računi su na kojima se drže strane valute bez kuna.

Ukupan broj jednovalutnih računa u RH na dan 31. prosinca 2020. iznosio je 3.428.825, a multivalutnih 3.518.655.

Udio jednovalutnih računa u ukupnom broju transakcijskih računa potrošača iznosi 52% na dan 31. prosinca 2020, a kretanje ukupnog broja jednovalutnih i multivalutnih računa potrošača po mjesecima prikazano je na Slici 46.

Slika 46. Broj jednovalutnih i multivalutnih računa potrošača otvorenih kod kreditnih institucija

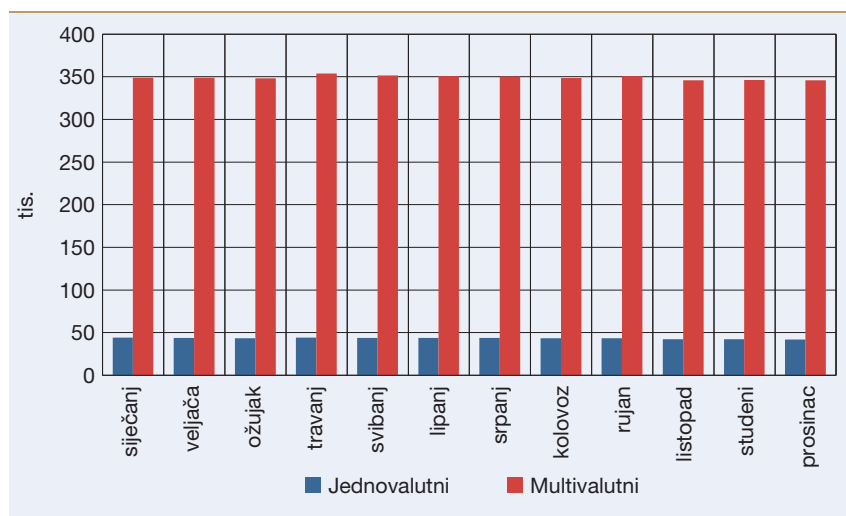
Napomena: Nisu uključeni blokirani i drugi platni računi. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

Naši građani gotovo podjednako ugovaraju jednovalutne i multivalutne račune, dok poslovni subjekti gotovo najčešće ugovaraju samo multivalutne račune – odnosno 89,1% računa poslovnih subjekata na dan 31. prosinca 2020. bili su multivalutni.

Kretanje broja jednovalutnih i multivalutnih računa poslovnih subjekata po mjesecima prikazano je na Slici 47.

Slika 47. Broj jednovalutnih i multivalutnih računa poslovnih subjekata

Napomena: Nisu uključeni blokirani i drugi platni računi. Podaci se odnose na 2020. godinu.

Izvor: HNB

8.4. Transakcijski računi prema statusu

Transakcijski računi prema statusu mogu biti s odobrenim prekoračenjem, bez odobrenog prekoračenja i blokirani.

Računi bez odobrenog prekoračenja jesu transakcijski računi otvoreni kod kreditne institucije na teret kojih je moguće izvršavati platne transakcije samo do iznosa novčanih sredstava na tim računima.

U prikaze podataka o transakcijskim računima bez odobrenog prekoračenja nisu uključeni računi koji su na posljednji dan izvještajnog razdoblja, tj. mjeseca blokirani.

Računi s odobrenim prekoračenjem jesu transakcijski računi otvoreni kod kreditne institucije na teret kojih je moguće izvršavati platne transakcije preko iznosa novčanih sredstava na tim računima, tj. do visine ugovorenog prekoračenja.

U podatke o transakcijskim računima s odobrenim prekoračenjem nisu uključeni računi koji su na posljednji dan izvještajnog razdoblja, tj. mjeseca blokirani. Također nisu uključeni iznosi limita koji su odobreni za obročnu otplatu po transakcijskom računu (obročna otplata za debitnu platnu karticu).

Blokirani računi za plaćanje jesu transakcijski računi i drugi platni računi otvoreni kod kreditnih institucija na kojima je privremeno onemogućeno raspolaganje svim novčanim sredstvima na posljednji dan izvještajnog razdoblja, tj. mjeseca.

Raspolaganje novčanim sredstvima za potrebe statistike platnog prometa može biti privremeno onemogućeno zbog:

- provedbe ovrhe na novčanim sredstvima u skladu sa zakonom kojim se uređuje provedba ovrhe na novčanim sredstvima
- nenamirenih obveza u skladu s uvjetima iz okvirnog ili drugog ugovora korisnika platne usluge s pružateljem platne usluge
- sumnje na neovlašteno korištenje
- provođenja drugih propisa kojima se nalaže privremeno onemogućivanje raspolaganja novčanim sredstvima na računima i
- ostalih razloga.

Blokirani računi ne prikazuju se prema statusima bez odobrenog prekoračenja i s odobrenim prekoračenjem.

Na dan 31. prosinca 2020. u RH je ukupno 1.800.492 računa imalo odobreno prekoračenje, a 5.146.988 računa nije imalo odobreno prekoračenje. Od ukupnog broja računa koji imaju odobreno prekoračenje njih 47,3% koristilo je tu mogućnost.

Ako analiziramo omjer broja računa s dopuštenim prekoračenjem u odnosu na broj računa bez odobrenog prekoračenja, dolazimo do podatka da 27,1% transakcijskih računa potrošača i samo 5,3% transakcijskih računa poslovnih subjekata ima odobreno prekoračenje, dok ostali transakcijski računi nemaju odobreno prekoračenje.

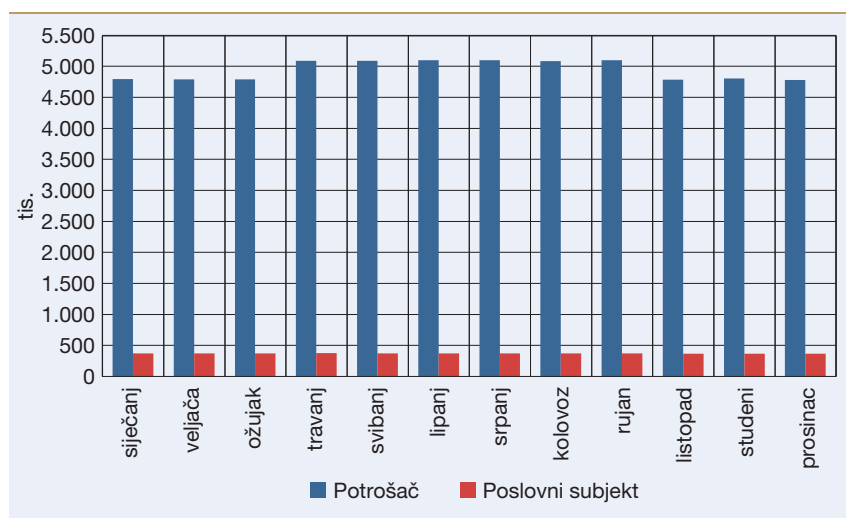
U nastavku teksta daje se detaljniji prikaz broja računa prema statusu računa te podaci o ukupno odobrenim prekoračenjima i iznosu korištenog prekoračenja.

8.4.1. Transakcijski računi bez odobrenog prekoračenja

Na dan 31. prosinca 2020. u RH ukupno je bilo otvoreno 4.779.459 transakcijskih računa potrošača i 367.529 računa poslovnih subjekata koji nemaju odobreno prekoračenje.

Iz Slike 48. vidljivo je da je broj transakcijskih računa bez odobrenog prekoračenja konstantan tijekom promatranog razdoblja, tijekom 2020. godine, te nema značajnijih promjena ni kod potrošača ni kod poslovnih subjekata.

Slika 48. Broj transakcijskih računa potrošača i poslovnih subjekata bez odobrenog prekoračenja

Napomena: Nisu uključeni blokirani i drugi platni računi. Podaci se odnose na 2020.
Izvor: HNB

Ako se broj transakcijskih računa bez odobrenog prekoračenja analizira ovisno o tome je li jednovalutni ili multivalutni, dolazi se do podatka da je multivalutnih računa više nego jednovalutnih, posebice kod poslovnih subjekata. Naime, 89% transakcijskih računa poslovnih subjekata multivalutno je, dok potrošači multivalutnih računa imaju 55%, a jednovalutnih 45%.

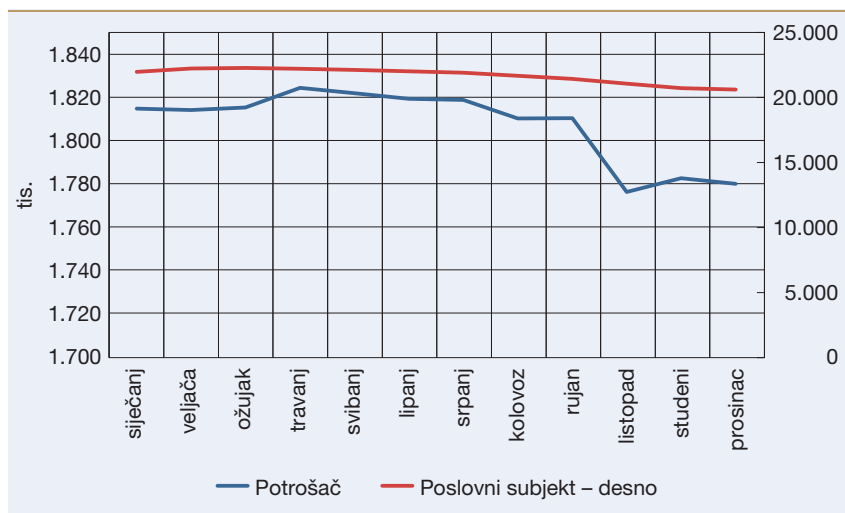
8.4.2. Transakcijski računi s odobrenim prekoračenjem

Ukupan broj transakcijskih računa s odobrenim prekoračenjem u RH znatno je manji od ukupnog broja transakcijskih računa bez odobrenog prekoračenja te je na dan 31. prosinca 2020. evidentirano 1.779.886 računa potrošača i 20.606 računa poslovnih subjekata s odobrenim prekoračenjem. Navedeno podrazumijeva da je tek kod svakog četvrtog računa potrošača ugovoreno i odobreno prekoračenje, što znači da nemaju svi građani na svojim računima odobreno prekoračenje. Također, tek 5,3% transakcijskih računa poslovnih subjekata ima ugovoreno prekoračenje.

Analizira li se broj transakcijskih računa s odobrenim prekoračenjem ovisno o tome je li jednovalutni ili multivalutni, 69% računa potrošača jest jednovalutno (u pravilu kuna) u odnosu na multivalutne, čiji udio u ukupnom broju računa s odobrenim prekoračenjem iznosi 31%. Kod poslovnih subjekata udjeli su drugačiji te je 6% jednovalutnih, a multivalutnih računa s odobrenim prekoračenjem 94%.

Na Slici 49. prikazan je broj transakcijskih računa potrošača i poslovnih subjekata s odobrenim prekoračenjem po mjesecima za 2020.

Slika 49. Broj transakcijskih računa potrošača i poslovnih subjekata s odobrenim prekoračenjem

Napomena: Nisu uključeni blokirani i drugi platni računi. Podaci se odnose na 2020.
Izvor: HNB

Od ukupno 1.779.886 transakcijskih računa potrošača koji na dan 31. prosinca 2020. imaju odobreno prekoračenje, njih 47% odnosno 839.952 računa u odobrenom su prekoračenju. Kod poslovnih subjekata postotak transakcijskih računa s odobrenim prekoračenjem koji su na dan 31. prosinca 2020. bili u prekoračenju iznosi 54%, odnosno ukupno 11.085 transakcijskih računa bilo je u odobrenom prekoračenju od ukupno evidentiranih 20.606 koji se mogu koristiti prekoračenjem.

8.4.3. Blokirani računi za plaćanje

Na dan 31. prosinca 2020. ukupno je blokirano, tj. onemogućeno je raspolaganje novčanim sredstvima na 1.298.984 računa za plaćanje potrošača i 20.848 računa za plaćanje poslovnih subjekata.

Tablica 8. Broj blokiranih računa za plaćanje
na dan 31. prosinca 2020.

Vrsta računa	Potrošač	Poslovni subjekt
Transakcijski račun	1.203.018	20.170
Drugi platni račun	95.966	678
Ukupno	1.298.984	20.848

Izvor: HNB

---

9. Pojmovnik

Izravno terećenje je platna usluga kojom se tereti platitelj račun za plaćanje, pri čemu platnu transakciju inicira primatelj plaćanja na osnovi suglasnosti platitelja dane svom pružatelju platnih usluga, primatelju plaćanja ili pružatelju platnih usluga primatelja plaćanja.

Korisnik platnih usluga fizička je ili pravna osoba koja se koristi platnom uslugom u svojstvu platitelja, primatelja plaćanja ili istodobno u oba svojstva.

Kreditni transfer je platna usluga kojom se račun za plaćanje primatelja plaćanja odobrava za platnu transakciju ili za niz platnih transakcija terećenja platiteljeva računa za plaćanje od strane pružatelja platnih usluga kod kojeg se vodi platitelj račun za plaćanje, na osnovi naloga za plaćanje koji zadaje platitelj.

Međunarodna platna transakcija je platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih se jedan pružatelj platnih usluga nalazi u Republici Hrvatskoj, a drugi u trećoj državi.

Nacionalna platna transakcija je platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju platitelj pružatelj platnih usluga i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili samo jedan pružatelj platnih usluga koji se nalaze u Republici Hrvatskoj.

Nepotrošač je pravna ili fizička osoba koja nije potrošač (poslovni subjekt).

Novčana pošiljka je platna usluga pri kojoj se primaju novčana sredstva od platitelja bez otvaranja računa za plaćanje na ime platitelja ili primatelja plaćanja, s isključivom svrhom prijenosa odgovarajućeg iznosa novčanih sredstava primatelju plaćanja ili drugom pružatelju platnih usluga za primatelja plaćanja, i/ili se takva novčana sredstva primaju za primatelja plaćanja i stavljaju mu se na raspolaganje.

Platna transakcija je polaganje, podizanje ili prijenos novčanih sredstava koje je inicirao platitelj ili je zadana u njegovo ime i za njegov račun ili ju je inicirao primatelj plaćanja, bez obzira na to kakve su obveze iz odnosa između platitelja i primatelja plaćanja.

Potrošač je fizička osoba koja u ugovorima o platnim uslugama obuhvaćenima Zakonom o platnom prometu (NN, br. 66/2018.) djeluje izvan područja svoje gospodarske djelatnosti ili slobodnog zanimanja, odnosno fizička osoba koja sklapa ugovor o izdavanju elektroničkog novca u skladu sa Zakonom o elektroničkom novcu (NN, br. 64/2018.) izvan područja gospodarske djelatnosti ili slobodnog zanimanja.

Prekogranična platna transakcija je platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih se jedan pružatelj platnih usluga nalazi u Republici Hrvatskoj, a drugi u drugoj državi članici.

Račun za plaćanje je bilo koji račun koji vodi pružatelj platnih usluga na ime jednog ili više korisnika platnih usluga i koji se koristi za izvršavanje platnih transakcija.

Trajni nalog je uputa koju je platitelj dao pružatelju platnih usluga kod kojega se vodi platiteljev račun za plaćanje, za izvršavanje kreditnih transfera u redovitim vremenskim razmacima ili na unaprijed utvrđene datume (npr. plaćanje TV pristojbe, rate anuiteta...).

Usluga plaćanja računa je platna usluga kod koje kreditna institucija na temelju ugovora s primateljem plaćanja prikuplja novčana sredstva platitelja i prikupljeni iznos stavlja na raspolaganje primatelju plaćanja u vremenskim ciklusima određenima ugovorom (npr. račun za struju, vodu, plin i sl.).

---

10. Dodatak

Popis tablica

Tablica 1. Platne transakcije u RH.....	8
Tablica 2. Ukupan broj nacionalnih kreditnih transfera zadanih elektronički.....	23
Tablica 3. Ukupna vrijednost nacionalnih kreditnih transfera zadanih elektronički.....	23
Tablica 4. Prosječan broj i vrijednost transakcija nacionalnih kreditnih transfera zadanih elektronički prema broju korisnika platnih usluga.....	23
Tablica 5. Broj računa potrošača i poslovnih subjekata	46
Tablica 6. Broj korisnika prema platnim servisima.....	48
Tablica 7. Platni servisi (usluge) povezani s računom za plaćanje.....	49
Tablica 8. Broj blokiranih računa za plaćanje	55

Popis okvira

Okvir 1. Udio korištenja platnoprometnih servisa potrošača u odnosu na broj stanovnika RH i poslovnih subjekata i subjekata u obrtu i slobodnim zanimanjima u RH	22
Okvir 2. Pregled broja korisnika računa za plaćanje i platnih servisa na dan 31. prosinca 2020.....	48

Popis slika

Slika 1. Struktura nacionalnih platnih transakcija prema broju izvršenih transakcija.....	9
Slika 2. Struktura nacionalnih platnih transakcija prema vrijednosti izvršenih transakcija.....	9

Slika 3. Struktura međunarodnih platnih transakcija prema broju izvršenih transakcija.....	10
Slika 4. Struktura međunarodnih platnih transakcija prema vrijednosti izvršenih transakcija.....	10
Slika 5. Struktura kreditnih transfera	11
Slika 6. Ukupni poslani nacionalni i međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune)	13
Slika 7. Poslani nacionalni i međunarodni kreditni transferi potrošača...	13
Slika 8. Poslani nacionalni i međunarodni kreditni transferi poslovnih subjekata.....	14
Slika 9. Ukupni poslani nacionalni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u kunama.....	15
Slika 10. Poslani nacionalni kreditni transferi potrošača	16
Slika 11. Poslani nacionalni kreditni transferi poslovnih subjekata.....	16
Slika 12. Ukupni poslani nacionalni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune)	17
Slika 13. Poslani nacionalni kreditni transferi potrošača	18
Slika 14. Poslani nacionalni kreditni transferi poslovnih subjekata.....	18
Slika 15. Ukupan broj nacionalnih kreditnih transfera potrošača prema načinu zadavanja	19
Slika 16. Ukupna vrijednost nacionalnih kreditnih transfera potrošača prema načinu zadavanja.....	20
Slika 17. Ukupan broj nacionalnih kreditnih transfera poslovnih subjekata prema načinu zadavanja	20
Slika 18. Ukupna vrijednost nacionalnih kreditnih transfera poslovnih subjekata prema načinu zadavanja.....	21
Slika 19. Ukupan broj i vrijednost nacionalnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata zadanih elektronički na šalteru.....	24

Slika 20. Ukupan broj i vrijednost nacionalnih kreditnih transfera zadanih elektronički mobilnim bankarstvom	25
Slika 21. Broj ugovora trajnog naloga na dan 31. prosinca 2020.	26
Slika 22. Ukupan broj i vrijednost transakcija trajnog naloga potrošača i poslovnih subjekata.....	27
Slika 23. Broj i vrijednost transakcija trajnog naloga potrošača	27
Slika 24. Broj i vrijednost transakcija trajnog naloga poslovnih subjekata.....	28
Slika 25. Ukupni poslani međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u kunama.....	30
Slika 26. Ukupni poslani međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune)	30
Slika 27. Poslani međunarodni kreditni transferi potrošača	31
Slika 28. Poslani međunarodni kreditni transferi poslovnih subjekata....	31
Slika 29. Struktura udjela valuta u ukupnom broju transakcija poslanih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata.....	32
Slika 30. Struktura udjela valuta u ukupnoj vrijednosti transakcija poslanih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata.....	32
Slika 31. Ukupni primljeni međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u kunama.....	33
Slika 32. Ukupni primljeni međunarodni kreditni transferi potrošača i poslovnih subjekata u stranim valutama (sve valute bez kune)	34
Slika 33. Struktura udjela valuta u ukupnom broju transakcija primljenih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata.....	35
Slika 34. Struktura udjela valuta u ukupnoj vrijednosti transakcija primljenih međunarodnih kreditnih transfera potrošača i poslovnih subjekata.....	35
Slika 35. Broj i vrijednost transakcija usluge plaćanja računa	36

Slika 36. Poslane nacionalne novčane pošiljke	38
Slika 37. Poslane međunarodne novčane pošiljke	39
Slika 38. Primljene međunarodne novčane pošiljke koje su poslane u kunama	40
Slika 39. Primljene međunarodne novčane pošiljke u stranim valutama (sve valute bez kune)	41
Slika 40. Udjeli pet najzastupljenijih valuta u primljenim novčanim pošiljkama	41
Slika 41. Broj suglasnosti za izravno terećenje.....	43
Slika 42. Ukupan broj i vrijednost transakcija izravnih terećenja	44
Slika 43. Broj i vrijednost transakcija izravnih terećenja potrošača	44
Slika 44. Broj i vrijednost transakcija izravnih terećenja poslovnih subjekata.....	45
Slika 45. Ukupan broj računa za plaćanje potrošača i poslovnih subjekata.....	47
Slika 46. Broj jednovalutnih i multivalutnih računa potrošača otvorenih kod kreditnih institucija.....	51
Slika 47. Broj jednovalutnih i multivalutnih računa poslovnih subjekata.	51
Slika 48. Broj transakcijskih računa potrošača i poslovnih subjekata bez odobrenog prekoračenja	53
Slika 49. Broj transakcijskih računa potrošača i poslovnih subjekata s odobrenim prekoračenjem.....	54

